

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 22. marca 1964

Leto XX. - Št. 70 (5753)

Ofenziva desnice vlada in sindikati

Skrasjanje delovnega urnika v obratih Fiat, odpusti v tovarni Magnadyne, skrajšanje delovnega urnika in odpust 300 delavk v obratih tovarne pisalnih strojev Olivetti ter podobni ukrepi v nekaterih drugih tovarnah zgovorno pričajo, da je gospodarska desnica prešla od besedne polemike k dejanjem v svoji borbi proti uveljavljanju politike levega centra in tako presnela na gospodarsko področje svojo ofenzivo proti sedanjim vladam. To dejstvo ni moglo presenetiti nikogar, najmanj pa tiste, ki vidijo v politiki levega centra prelomnico v dosežanju italijanskega političnega in družbenega življenja. Gospodarska desnica se namreč prav dobro zaveda, da sedanje vlade ne more več izrabljati v svoje izključne koristi, kot je bil to primer z vsemi dosedanjimi vladami, če izvenem prvo vlado levega centra, ki so jo socialisti podpirali le od zunaj. Sedaj pa so socialisti v vladi, in to okoliščino je gospodarska in politična desnica povsem pravilno ocenila; minili so časi, ko se je italijansko gospodarstvo razvijalo izključno po želji in koristih monopolističnih skupin, in nastopilo je razdobje, ko se bo italijansko gospodarstvo moralo nadalje razvijati po določenem načrtu, da bi premestili vsa tista protislovja in neravnovesja, ki so nujna posledica »anarhističnega« povojnega gospodarskega čudeža, ki se je moral prav tako nujno končati s sedanjo gospodarsko krizo.

Nova vlada levega centra je začela s svojo dejavnostjo v tej konjunkturni krizi »gospodarskega čudeža« in se je morala spoprijeti najprej z njenimi težavami, da bi jih premagala. V ta namen je sprejela nekatere ukrepe (povišala je ceno bencina, uvedla pristojbine na nakup avtomobilov, omejila prodajo na obroke in spremenila dodelanje davkov na dividende delniških družb), ki so sprožili izredno živahno polemiko v najširši javnosti. To je povsem razumljivo: nesmiselno bi bilo pričakovati, da bi taki in podobni ukrepi mogli naleteti na navdušen sprejem in na brezpogojno odobravanje. Tudi vlada sama je dolgo razmišljala, razpravljala in tehtala dobre in slabe strani tega ali onega ukrepa, preden se je odločila in sprejela ukrepe, od katerih si obeta: omejitev potrošnje tistega blaga, ki ni nujno potrebno, da bi imeli na razpolago več sredstev za povečanje proizvodnje in s tem izvoz, kar ni moč dopustiti, da bi se nadalje večal deficit plačilne bilance (oziroma, da bi se nadalje več uvažali, kot izvažali, potrošili rezerve in zlezi v še večje dolge). Z novimi sredstvi, ki jih bodo prinesli ti ukrepi, bodo povečali proizvodnjo tistih proizvodov (predvsem litega železa in cementa), ki jih mora Italija uvažati v precejšnji količini, hkrati pa bodo s kreditnimi sredstvi v višini milijarde 225 milijonov dolarjev, ki so jih dobili od ZDA in drugih kreditnih zavodov, zagotovili oskrbovanje domačega trga s tistimi proizvodi (predvsem živil: mesom, maslom, oljem itd.), ki jih italijansko kmetijstvo ni zmoglo v sedanjih razmerah proizvajati v zadostni količini.

Tak je smoter vlade; njegovo ureditvenje pa seveda ne more biti odvisno le od sprejetih ukrepov; potrebno je sodelovanje vsega prebivalstva, predvsem pa odločujočih činiteljev v gospodarstvu: delodajalcev in delavcev. Zato se je predsednik vlade Moro obrnil na vse prebivalstvo s pozivom k sodelovanju, da bi premagali sedanje težave. Na kakšen uspeh more računati ta njegov apel?

Da bi si bil povsem na jasnem glede stališča delodajalcev in delavcev, je Moro povabil na razgovor predstavnike prvih in drugih. Delodajalci so bili zelo jasni: vlada more računati z njihovim sodelovanjem, če je pripravljen razvati po njihovih navseh, željah in zahtevah; skrajša, če menja svojo politiko in svoj program. Delavski sindikati pa niso bili tako odrezani in niso postavili tako drastične zahteve, kar je povsem razumljivo in naravno, ko gre za vlado, ki ima v svojem programu zadovoljitev potreb, za katere so bili delodajalci vedno gluhi. Vendar pa se poudarilo, da je sodelova-

nje delavskih sindikatov z vlado možno le, če se vlada ne bo uklonila zahtevam monopolov in delodajalcev, ki hočejo zvaliti na delavstvo vse breme sedanje gospodarske krize, hkrati pa so poudarili, da vlada more računati z njihovo podporo, če se takoj odloči za uveljavljanje politike gospodarskega načrtovanja ter reform gospodarskih in socialnih struktur, ki so glavni vzrok tudi sedanjih težkih in neravnovesij v italijanskem gospodarskem in družbenem življenju.

Vlada si je tako sedaj na jasnem, kje mora računati na sodelovanje in kje jo še čakajo hude preizkušnje; tudi njen program ji dovolj jasno nakazuje, kje mora iskati zaveznikov in kje jih ne bo našla. Najbolj konservativna in za napredne rešitve najbolj nedostopna gospodarska desnica je jasno in odločno izpovedala, da je sedanja vlada njen sovražnik, proti kateremu ne bo izbirala sredstev, da se ga čimprej znebi. Da se vlada tega zaveda, dokazuje tudi dejstvo, da je zagotovila predstavnikom delavskih sindikatov, da nikakor ne misli na blokiranje medz na sedanji ravni, kakor to zahtevajo delodajalci, ki so »gospodarski čudež« sami pospravili, sedaj pa zahtevajo, da bi posledice »suhih let« nosili le delavci.

Sprico takega stališča vlade je gospodarska desnica prešla takoj v napad, in to tam, kjer je seveda najmočnejša: v največjem italijanskem industrijskem kompleksu, v tovarni Fiat, od tod pa se ofenziva postopno razvija in zajema še druge pomembnejše obrate. Ni nobenega dvoma, da gre pri tem za izvajanje pritiska na vlado, da bi izsilila spremembo njene politike in dejansko njeno kapitulacijo.

Profit je spregovoril: vlada, ki mora zastopati skupno korist, ne more ostati križem rok in pustiti, da se nemoteno uveljavljajo samovolja tako imenovane zasebne pobude, oziroma profita. Vlada levega centra ni nastala iz take potrebe: za take posle so zadostili liberalci. Če pa si je Krščanska demokracija vendarle želela novih zaveznikov, se mora pač zavedati, da se nova politika ne more voditi po stari praksi. To pa tem manj, ker je stara praksa dovolj prepričljivo dokazala, da more le povzročiti nove težave in krivice, povsem nesposobna pa je kakorkoli sprevesti k nadaljnjemu gospodarskemu in socialnemu napredku dežele ob doslednem upoštevanju koristi in pravic skupnosti.

DUŠAN HREŠČAK

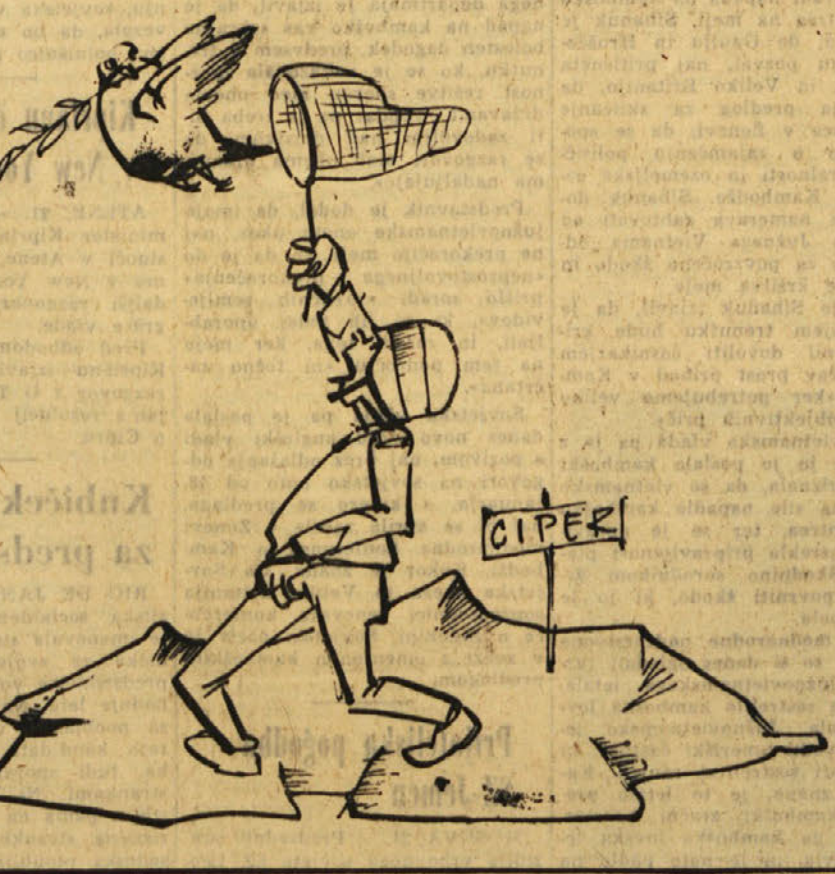

Komorni godalni orkester Glasbene matice, ki je nastopil sinoči pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjandra v Tartinijevem gledališču v Piranu. Nastopili so tudi solisti Danijela Nedoh, Vojko Cesar, Zarko Hrvat in Aleksander Župančič. V kratkem pojde ansambel na daljšo turnejo; nastopil bo v Dubrovniku kot gost tamkajšnje glasbene sole, nato pa še na Reki. Nastop na Reki bo 11. večer v okviru prikaza kulturne dejavnosti v Trstu, ki ga je pričel Slovenski klub v izmenjavi s Pododborom Matice hrvatske na Reki. Sinočnjega zelo uspešnega koncerta v Piranu se je udeležil tudi italijanski generalni konzul v Kopru dr. Cerchione

KOSIGIN ODPRL SOVJETSKO RAZSTAVO V GENOVI

Razstava je konkreten dokaz visoke stopnje trgovinskih odnosov med Italijo in ZSSR

Minister Mattarella je poudaril naraščajoče zanimanje italijanskih gospodarstvenikov za sovjetsko tržišče - Poslanica Hruščova z željo po poglobitvi vsestranskih odnosov
Člani sovjetske delegacije so obiskali več tovarn v Lombardiji

GENOVA, 21. — Prvi podpredsednik sovjetske vlade Aleksej Kosigin se je sestal danes v Genovi s predsednikom Confindustria dr. Cicognino, zatem je bil gost na kosilu župana Pertusa, popoldne pa je v spremstvu italijanskega ministra za zunanjo trgovino Mattarella in župana Pertusa odprl sovjetsko trgovsko in industrijsko razstavo v paviljonu na pomorski razstavi.

Ko so se zbrali številni gostje, je genovski župan imel pozdravni govor, zatem je sovjetski poslanik Kozirev najprej predstavil vse člane sovjetske delegacije in se nato zahvalil genovskemu prebivalstvu, ki je podelilo italijanskemu zlatu kolajno sovjetskemu junaku Fjodoru Poletajevu, ki je dal življenje v borbi za svobodo sovjetskega in italijanskega ljudstva.

Kozirev je izrazil željo, naj bi razstava prinesla konkretne rezultate, t. j. nove trgovinske pogodbe med Sovjetsko zvezo in Italijo. Italijanski minister za zunanjo trgovino Mattarella je v svojem govoru poudaril, da je razstava »konkreten dokaz sedanje ravni trgovinskih odnosov med Italijo in Sovjetsko zvezo, ki opravičujejo sedanjo manifestacijo, ki je ena najvažnejših, kar jih je Sovjetska zveza do sedaj priredila«.

Zatem je Mattarella omenil, da so bili prav med prvimi obiskom Kosigina v Italijo leta 1962 postavljeni prvi temelji za poglobitev trgovinskih odnosov med Italijo in Sovjetsko zvezo, čemur je sledil večletni sporazum, ki sta ga ne-

Pismo Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki smo ga objavili prejšnjo nedeljo in ki je bilo poslano vsem strankam in tisku, je naletelo povsod na ugoden odmev — razen — seveda — pri desničarjih. Zahtev slovenske skupnosti v Italiji v okviru posebnega statuta bodoče avtonomne dežele — ki je avtonomna prav zaradi prisotnosti naše narodnostne skupine — so logične in jasne in tako rekoč same ob sebi razumljive. Te zahteve izhajajo iz osnovnega državnega zakona — republike ustave in določajo predvsem tistih, ki jih vsebuje člen 3 — deželne statuta. To pa hkrati pomeni, da so te zahteve tudi v skladu s programskimi načeli vseh tistih strank, katerih izvoljeni predstavniki so v rimskem parlamentu statut z večino treh petin tudi izglasovali. Med to večino niso bili desničarski parlamentarci in že zaradi tega nismo mogli pričakovati, da naših zahtev ne bodo kritizirali in jih poskušali izrabljati za svoje volilne namene. Prav zato bi bilo tudi takrat ponavljanje polemike z desnico in z njenim tiskom nesmiselno: kdor namreč zanika demokratična načela ustave in deželne statuta, zanika tudi demokratične pravice in celo obstoj naše narodnostne skupnosti, čeprav ta obstoj z napadi nanjo hkrati potrjuje.

Vendar pa moramo v tej desniški razlikovati po eni strani liberalce ter po drugi monarhiste. Vsestranski voditelj prvih je na javni tiskovni konferenci še pred kratkim izjavil, prav v Trstu, da liberalci zagovarjajo uveljavljanje pravic narodnostnih manjšin. In znano je tudi, da je bil pred desetimi leti prav proak liberalne stranke tisti, ki je kot zunanji minister dal navodila za tedanja pogajanja v Londonu in je italijanski veleposlanik po navodilih istega liberalnega zunanjega ministra londonski sporazum s posebnim statutom vred tudi podpisal. In ni minilo mnogo tednov, odkar je voditelj tržaških liberalcev dobesedno izjavil na seji tržaškega občinskega sveta: »Naj bo rečeno enkrat za vselej: mi nismo proti manjšinam; želimo celo, da bi se ob vzajemnem spoštovanju tradicij z njimi vedno bolj krepile bratske vezi.« Prav zaradi tega smo se zelo začudili, ko smo prejeli sežeto stališče istega liberalnega pravaka, kako se je sprico zahtev v dokumentu SKGZ zgražal, češ da

Prvi odmevi na dokument SKGZ

odpiramo vprašanje slovenske manjšine v videmski pokrajini, katerega »do predčerašnjim se ni bilo, čeprav je v isti sapi ponovil, da liberalci zagovarjajo zaščito manjšin ter dodal pogoj enake zaščite italijanske manjšine v Jugoslaviji, o kateri pa znana tržaška mesečna revija prav v teh dneh poroča, kako so v manjšinskih italijanskih solah že tretjič priredili seminar — najodličnejši profesorji iz Italije, koliko knjig se na Reki tiska za te sole itd., kar očito izraža tudi mnenje liberalnega sourednika revije. Očitno gre za tako dolgo doživljati publicitete ne na javnih zborovanjih ne v tisku.

No, ne bi bilo prav, če ob tej priliki ne bi omenili tudi demokratijske desnice, zlasti tistih njenih krogov, ki so odgovorni za izdajanje tržaškega biltena »Italia« v slovenski in ki je skril številčno moč naše narodne skupnosti na »45 tisoč italijanskih državljanov slovenskega jezika, to je okoli 3,7 odst., v vsej deželi« ter pravi da »v Trstu naraste ta odstotek na 10 (okoli 32 tisoč), v Gorici na 9,5 odst. (okoli 13

(Nadaljevanje s 1. strani)

DANES

Na Cipru je še dva dni mirno in upati je, da se bo resolucija Varnostnega sveta OZN kljub tolikim oviram končno uveljavila. Toda zdi se, da na svetu vendarle ne more biti niti enega dneva popolnega mira, brez ubijanja in spopadov. Včeraj so namreč iz Kalkute sporočili, da je pri spopadih med hinduji in muslimani v treh indijskih državah izgubilo življenje 93 oseb, ranjenih pa jih je bilo 100. Nekaj kilometrov od Kalkute je med podobnimi spopadi ubiti 19 oseb, drugih 9 pa je zgrubilo življenje na meji med državama Oriso in Bhopalom. Najhujiši incidenti so bili v mestu Rurkela, kjer je bilo 34 mrtvih.

Napeto ozračje med ZDA in SZ, ki je nastalo zaradi pridržanja treh ameriških pilotov iz sestreljenega ameriškega letala nad Vzhodno Nemčijo, je včeraj nekoliko popustilo, ker so sovjetske oblasti izpustile ameriškega pilota, ki je bil ranjen ob padcu na neko drevo, ter si pri tem zlomil roko in nogo. Ostala dva pilota sta še vedno zaprta pod nadzorstvom sovjetskih oblasti, in v washingtonski pošte njih krogih poudarjajo pri tem zlasti dejstvo, da ju sovjetska vlada obtožuje volunšne Omenjeni krogi pravijo, da so se dogodki okrog tega letala zgodili »slučajno« in ker so taka ameriška letala opremljena z avtomatičnimi fotografskimi aparati, piloti »niso opazili«, da so aparati »pomotoma« snemali, kakor niso opazili, da je letalo »pomotoma« letelo nad vzhodnonemskim ozemljem, kjer so tedaj »slučajno« bili tudi manevri sovjetske vojske.

Drugi mednarodni prav tako nevaren dogodek je incident med Kambožjo in Južnim Vietnamom. Člani mednarodne nadzorstvene komisije so si namreč včeraj ogledali razbitino južnovietnamskega letala, ki so ga sestrelila kambojska lovna letala. Južnovietnamsko letalo je vodil ameriški častnik, ki je bil pri sestrelitvi ranjen. Kakor smo poročali, je letalo prekršilo kambojski zračni prostor, kjer je bilo sestreljeno in je nato padlo na južnovietnamsko ozemlje. Kambojski princ Sihanuk zahteva, naj Varnostni svet zavezuje protu in zahteva tudi sklicanje konference v Zenevi, da se doseže sporazum glede jarmstva politične nevarnosti in omejitve celovitosti Kambožje. Južnovietnamska vlada se je opravičila zaradi napada na kambojsko vso ob meji in je pripravišla sorodnikom žrtve plačilo odškodnino.

Po nedavnih vesteh o tesnejšem zblizanju med SZ in Francijo je moč nekaj podobnega sklepati iz besed nove francoskega poslanika v Moskvi, ki je včeraj izjavil, da ob državi »navdihuje ista vroča želja, da delujeta za okrepitev miru«. Brezveje pa je dejal, da SZ pripisuje »veliko važnost nadaljevanju in okrepitevi prijateljstva s Francijo, ki je velika država in ima važno vlogo v mednarodnih zadevah«.

Tudi SZ in Italija trdita, da hočeta poglobiti medsebojno trgovinske in izmenjavo, ki je lani znašala 181 milijard lir in ki se bo leta 1969 dvignila na 262 milijard lir v obeh smereh. Tako je izjavil namreč včeraj v Genovi ob otvritvi sovjetske trgovske in industrijske razstave minister za zunanjo trgovino Mattarella. Podpredsednik sovjetske vlade Kosigin pa je izrazil prepričanje, da »imata ob državi dobre možnosti, da se dalje razvijata gospodarske in kulturne odnose«.

(Nadaljevanje s 1. strani)

V SREDO SEJA VLADE O VPRAŠANJH GOSPODARSTVA

V torek bodo znane glavne poteze petletnega gospodarskega načrta

Pravosodni minister Reale si je ogledal rimske zapore «Regina Coeli»
Vsedržavno zborovanje UDI o obveznem načrtovanju socialnih uslug
Confagricoltura: «Vladni ukrepi so smrtno nevarni za naše gospodarstvo»

RIM, 21. — V sredo se bo ponovno sestel ministrski svet in tudi na tej seji, kakor tudi na svoji seji prihodnji teden, bodo na dnevnem redu gospodarska vprašanja. Na seji ministrskega sveta, ki bo v sredo, bo minister za državni proračun Giulio Andreotti poročil o gospodarskem stanju države, ki ga mora predložiti do 31. t.m.

V pripravih za to sejo vlade se bo v torek na ministrstvu za proračun sestali ožji odbor profesorjev, s katerimi bo minister izpolnil poročilo, ki bo temeljilo na podatkih ISCO in ISTAT. Kot se je zvedelo iz verodostojnih virov, bo poročilo potrdilo obstoj resnih gospodarskih neravnovesij, zlasti kar zadeva cene, potrošnjo in plačilno bilanco. Poročitev poročila bo ponovna potrditev veljavnosti vladnega programa in nujnosti, da se prične z ureditvijo načrtovanja.

Prvi korak v tej smeri bodo napravili na bližnji seji CIR (medministrski odbor za obnovu), ki bo v začetku aprila. Na tej seji bodo ministri preučili glavne poteze načrta petletnega gospodarskega programa, ki ga sedaj pripravljajo na ministrstvu za proračun, in bodo določili prednostne kriterije in koordinacijo gospodarske politike, zlasti kar zadeva javne investicije.

Saragat je sprejel danes zunanji minister Luigi Einaudi, s katerim se je razgovarjal o razvoju evropske integracije. Pravosodni minister Reale pa je danes nenapovedano obiskal rimske zapore «Regina Coeli», pregledal vse oddelke, na koncu pa je izrazil svoje zadovoljstvo nad spremenjenimi, ki so jih že uvedli in ki jih nameravajo izvesti, kakor

REALE

mobilovali priročni sklenjeni prodaje takih avtomobilov, ki ga utegnejo povzročiti vladni ukrepi proti konjunkturi, hkrati pa pripominja, da bi ne bilo primerno izkoristiti sedanje začasno gospodarsko stanje za uveljavljanje neke vrste protekcionizma, ki bi utegnil povzročiti za italijansko gospodarstvo škodljive protikutrepe v državi, kamor Italija izvažala svoje proizvode. Na koncu se združuje poteguje za pravično ravnanje, da bi se javnost mogla odločiti glede nakupa avtomobila po načelu svobodne trgovske konkurence.

Pod okriljem UDI (zveze demokratičnih žena) se je začelo danes v Rimu vsedržavno zborovanje na temo «Obveznost načrtovanja socialnih storitev v novi urbanistični ureditvi», katerega so se udeležili številni arhitekti, urbanisti, župani, socialni asistenti in sindikalni organizatorji. Dr. Caporaso je poudaril v svojem poročilu potrebo po zgraditvi naprav, ki bodo razbremenile delo gospodinj, kot n. pr. otroških jasi, in moderne šole, ki bo zaposlila učence skozi ves dan; na koncu je izrazil svoj optimizem pri uveljavljanju svojih pogojev za uresničitev tega programa. Zveza gospodarskih podjetnikov, ki je delala ureditev, že odobreni zakoni o gradbeništvu in urbanistični zakonodaji, ki jo vlada pripravlja. Inž. Toros je govoril o zakonodaji za uresničitev socialnih storitev, prof. arhitekt Astengo je poročal o socialnih storitvah v delovnih krajih, prof. arh. Detelli pa je govoril o socialnih storitvah na podlagi zakona št. 167.

Zveza veleposelstnikov je organizirala vsedržavno zborovanje, katerega se je udeležilo več kot 10.000 veleposelstnikov iz vseh krajev Italije. Njen predsednik Gaetani je v svojem poročilu poudaril, da je bil v svojem predstavljanju predsedniku vlade (ko je moral povabiti na razgovor tudi to organizacijo delodajalcev, da bi slišal njegovo mnenje o sedanjem gospodarskem stanju), in zadrževal, da je potrebna «nova politika», če hoče moč ozdraviti sedanjo krizo italijanskega kmetijstva. Vladne ukrepe na področju kmetijstva je označil za «demagoški in dejal, da so smrtne nevarni za naše gospodarstvo; če hujša je zadeva z ukrepi glede spolovinarstva, ki bi je težko izkoreniniti sektorja, ki je med najbolj zaslužnimi in najbolj uspešnimi v italijanskem kmetijstvu. Na koncu svojega govora je Gaetani izjavil, da mora vlada izbrati med vedno večjim vmešavanjem države v naše gospodarstvo in sodgovorno svobodo zasebnega podjetnika. Confagricoltura je seveda za to drugo pot; vendar pa iz govora njenega predsednika ni razvidno, ali so istega mnenja tudi spolovinarji. Tudi kljub temu, da po njegovem mnenju spadajo v enajbolj zaslužni in najbolj uspešen sektor italijanskega gospodarstva.

Udeleženci zborovanja so šli na v sredo do Akademije geografov, kjer so dobili zagotovilo glede pobud, ki jih je ta akademija sprejela na znanstvenem področju, da bi prišla nasproti težnjam veleposelstnikov.

TURIN, 21. — Predstavniki treh sindikalnih organizacij so se sestali danes z voditelji družbe Magnadine in razpravljali o napovedi družbe, da bo odpuščala 2000 delavcev. Na sestanku je predsednik družbe obrazložil razloge, zaradi katerih se je ta odločila za odpuščanje, sindikalni predstavniki pa so to argumente pobijali in zahtevali preklic ukrepov. Sindikalni predstavniki so kancije sprejeli, da se bodo še dalje zavzemali pri oblasteh, da dosežejo preklic omenjenih sklepov.

Prvi odmevi na dokument SKGZ (Nadaljevanje na 2. strani)

«Lahko damo Italiji velika večletna naročila, ki bi se spriči, ko bi se izvrševala, mogla nam pomagati z drugimi. Kompleksnost značaj gospodarskega razvoja, ki ga sedaj pripravlja na ministrstvu za proračun, in bodo določili prednostne kriterije in koordinacijo gospodarske politike, zlasti kar zadeva javne investicije.

Izražam upanje, da vam bo razstava omogočila, bolje spoznati življenje in pridobite sovjetskega ljudstva, da bi pripisala k nadaljnji okrepitvi in razvoju odnosov in k vzajemnemu razumevanju med našima dvema deželama. Razstava prikazuje rezultate ustvarjalnega dela sovjetskega ljudstva. Ti rezultati predstavljajo samo majhen del doseženih uspehov na podlagi velikih pridobitev našega ljudstva pri gospodarskem, političnem, kulturnem razvoju Sovjetske zveze na poti socializma. Sovjetsko ljudstvo je zadovoljno s temi uspehi in ponosno nanje.

Menimo, da sedaj ni važnejše problema kakor zagotoviti mir na Zemlji. Zaradi tega se Sovjetska zveza izraža za razvoj medsebojno koristnih stikov med vsemi državami, med vsemi narodi na podlagi politike miru, mednarodne solidarnosti in razvoju sosedstvenih odnosov in gospodarskih stikov. Sovjetska zveza podpira vsako pobudo, ki je dejansko uspešna v tej smeri, ki naj bodo v skladu z življenjskimi interesi narodov. Sovjetsko ljudstvo goji globoka čustva iskrene naklonjenosti do italijanskega ljudstva. Prepričani smo, da imata naša država dobre možnosti, da se dalje razvijata gospodarske in kulturne odnose. Naj se krepi in razvija prijateljstvo in sodelovanje narodov Sovjetske zveze in Italije.

Kosigin je nato pripomnil: «V zadnjih petih ali šestih letih se je italijansko-sovjetska trgovina povečala približno za štirikrat. Nedavno sta naši državi podpisali nov dolgoročni trgovinski sporazum. Zato ne predstavljajo meje: mislimo, da imajo naši gospodarski dosežki obsežne možnosti, in upamo, da bo sedanja razstava prispevala k njihovem vsestranskemu razvoju.»

V zvezi s sovjetsko-italijansko trgovino je Kosigin poudaril

Mrtvi in ranjeni pri neredih v Indiji

KALKUTA, 21. — Pri spopadih med hindujski in muslimani v treh indijskih državah Bengali, Orisi in Biharju, je izgubilo življenje 93 oseb, ranjenih pa jih je bilo sto. Najhujši incidenti, katerim je sledila plenitev, so se dogodili v mestu Rurkela, kjer je bilo 34 mrtvih in 63 ranjenih. Dvaji je bilo bolj mirno. Oddelki vojske, ki jo je vlada države Orisa poklicala na pomoč, krožijo po mestnih ulicah.

V državi Bihar je prišlo do neredov v mestu Janshedpur; tu je bilo 31 mrtvih in 21 ranjenih. Nekaj kilometrov od Kalkute je bilo med spopadi ubitih 19 oseb, drugih devet pa je bilo ubitih na meji med Oriso in Bihatom. V vse kraje, kjer je prišlo do neredov, so poslali policijske in vojaške ojačanje.

SZ izpustila ranjenega pilota ameriškega sestreljenega letala

Letalo je «le slučajno» slikalo nad vzhodnonemskim ozemljem, kjer so tedaj «le slučajno» bili sovjetski vojaški manevri

HELMSTEDT, 21. — Sovjetske oblasti v Vzhodni Nemčiji so danes izpustile ameriškega pilota Harolda Welch, ki je bil ranjen pri nedavnih sestrelitvi ameriškega izvidniškega letala nad Vzhodno Nemčijo in se je zdravil v sovjetski vojaški bolnišnici v Magdeburgu.

Iz Magdeburga so pilota pripeljali z ameriško ambulanco, ki je prekršila mejo z Zahodno Nemčijo v Helmstedtu. Mlad 24letnik, ki je ležal na nosilih v ambulanci, ki je po kratkem pregledu na meji nadaljevala pot do Hannovera. Tu so pilota spravili na ameriško vojaško letalo in ga prepeljali v Wiesbaden v bolnišnico ameriškega letalstva.

O ostalih dveh častnikih, ki sta bila v sestreljenem letalu in sta se rešila s padalom, ni nobenih vesti. Oba sta se vedno zaprti v Vzhodni Nemčiji pod nadzorstvom sovjetskih oblasti.

Walter Stoessel, ki vodi ameriško poslanstvo v Moskvi, v odgovoru na vprašanje, ali je izjavil, da je sovjetsko znanje in ministrstvo odgovorilo na zadnje ameriško protestno noto. Stoessel je pripomnil, da ne more govoriti o vsebini note, ki splot ne omenja današnje izpustitve ranjenega pilota in prav tako ne omejuje možnosti izpustitve ostalih dveh pilotov.

Ameriške oblasti v zahodnem Berlinu so dobile sporočilo po ameriškem vojaškem predstavstvu v Potsdamu, da namerava Sovjetska zveza izpustiti pilota Welch. Welch, ki je, prav tako kakor ostala dva pilota, spustil s padalom, ko je bilo letalo zadeto, si je pri padcu zlomil nogo in roko. Padel je namreč na neko drevo. Ostala dva častnika pa nista bila ranjena.

Znaniša so poročila agencij iz Washingtona, ki pravijo, da so v poučenih krogih zaskrbljeni zaradi nemškega dogodka, ki bi utegnil poslabšati položaj dveh pilotov. Znanje je, da sovjetska vlada obtožuje te pilote vohunstva. V omenjenih krogih omenjajo dogodke, ki so se dogodili leta 1954. Pravi, da so leta 1954 opazili dva ameriška letala, ki so letela nad vzhodnonemskim ozemljem, tako je moglo, da niso opazili, da so aparat »pomotoma« nameravali vzhodnonemskim ozemljem, kjer so tedaj le slučajno» bili tudi nemški vojaški manevri. Sprito vse, da tega zadržujejo v poučenih krogih, da bi ameriška vlada obravnavala zadevo bolj s političnega vidika in skušala doseči izpustitev pilotov, da se ne poslabša položaj ozračja v odnosih med ZDA in Sovjetsko zvezo.

Agencija Tass komentira nočni primer ameriškega sestreljenega letala in pravi, da »ta izjavila dejanja zadržujejo mednarodno ozračje in ovirajo krepitve zaupanja med državami«. Agencija dodaja, da je edina rešitev, enkrat za vselej prenehati s temi namernimi kršitvami ozemlja drugih držav.

Plodno delovanje SZDLJ v mednarodnem okviru

BEOGRAD, 21. — Izvršni odbor zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je prejel na današnji seji poročilo o delovanju komisije za mednarodne zveze in sodelovanje v preteklem letu in program dela za tekoče leto. V poročilu komisije je ugotovljeno, da je Socialistična zveza v preteklem letu še nadalje razvijala sodelovanje in izmenjavanja izkušnje o socialistični graditvi v družbeno-političnem organiziranju socialističnih držav in nadalje negovala intenzivno sodelovanje z

Novi poslanik Francije v Moskvi

MOSKVA, 21. — Tass javlja, da je novi francoski poslanik v Moskvi Philippe Baudet izročil danes v Kremlju svoje poverilnosti. Brežnjev je ob tej priložnosti izjavil, da Sovjetska zveza pripisuje veliko važnost nadaljevanju in okrepitvi vzajemnega prijateljstva in sodelovanja s Francijo, ki je velika država in ima veliko vlogo v mednarodnih zadevah. Brežnjev je izrekel prepričanje, da so od razvoja odnosov med Francijo in Sovjetsko zvezo vsi veliki mednarodni mir, blaginja in varnost v Evropi, in n. esamo v Evropi.

Poslanik Baudet pa je izjavil med drugim: «Naši državni sta skupno preživljali tragične preizkušnje. Skupno sta spoznali vrednost miru do tolikšne mere, da ju danes navdušuje ista in vroča želja, da delujeta za okrepitev tega mira. Francija in Sovjetska zveza potrebujejo varnost in napredek, čeprav imata včasih različne poglede o metodah.»

Alberto Berio odhaja iz Beograda

BEOGRAD, 21. — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je sprejel danes na poslovilnem obisku dosedanjega veleposlanika Italije v Beogradu Alberta Beria, ki bo v kratkem odpotoval v Jugoslavijo na novo službeno mesto. Za novega veleposlanika v Beogradu je imenovan Roberto Ducci.

V sedem dni v svetu

960 bombnikov

Voditelj ameriške delegacije na razorožitveni konferenci v Zenevi Fisher je v četrtak predlagal, naj bi ZDA in Sovjetska zveza uničita vsaka 480 strateških bombnikov v roku dveh let, in sicer dva bombnika na mesec. Uničiti naj bi ameriške bombnike «B47» in sovjetske bombnike «TU-16». Predlog se precej razlikuje od sovjetskega, ki ga je razložil voditelj sovjetske delegacije Semjon Čarapkin 20. januarja letos in ki zahteva, naj obe velesili uničita vse svoje strateške bombnike.

Na sovjetsko pripombo, da so strateška letala še tako zastarela, da nanje ne računajo več kot sestavni del bojnih enot, je Fisher odgovoril, da je »vselej mogoče v kratkem času pripraviti bombnike v letalskih lopah za pilota. Pripomnil je, da bi letala «B-47» in «TU-16» lahko pomenila nevarnost za mir tudi v primeru, da bi prišla v roke neatomskim državam, ker te danes nimajo letal s takimi tehničnimi lastnostmi. Fisher je tudi rekel, da pomeni ta predlog esamo korak k rešitvi razorožitvenega problema. A če bi ga napravili, bi zmanjšali uničevalno zmogljivost, ki obstaja danes na svetu, s tem pa bi tudi zmanjšali nevarnost, da se ta uničevalna zmogljivost razširi.

Za te se napoveduje prihod brazilskega zunanjega ministra Castro v Zenevo, da bi tam v imenu osmih nezavezanih držav sprožil predloge, da bi se sedanja pogajanja premaknila s tritve kotela. Uradni predstavnik brazilske vlade je izjavil, da bo Castro v Zenevi povedal, da je Brazilija razočarana nad velikimi državami, ki se ne brigajo, da bi spravile sedanja pogajanja v Zenevi iz slepe ulice. Poteg tega pa bo Castro

podprl poljski predlog o zamrznjenju jedrskega orožja v srednji Evropi.

Ameriški delegat Fisher je v vsem intervjuju izjavil, da prosi za razorožitveni mir, da bi se prišlo do razorožitvenega mirovnega sporazuma med ZDA in Sovjetsko zvezo, zlasti glede vzpostavitve ustreznih ukrepov, ki bi uprili na mednarodno pomiritev. Dodal je, da je vredno nadaljevati pogajanja.

Sovjetski zunanji minister Gromiko pa je drugačenega mnenja. V Stockholmu, kjer je bil prejšnji teden na obisku, je izjavil, da je zelo nezadovoljen s potekom pogajanj v Zenevi in da dajejo zahtevne države o njih preveč optimistično razlago. Pripomnil je: «Prav nasprotno, stanje je takšno, da smo prišli na sprejeti ukrepe, ki bi bili koristni za varnost naših državljanov.»

Kljub tem črtinam in enkratnim pogledom pa je vsaj splošno, da so na eni in na drugi strani še vedno pripravljene nadaljevati pogajanja. Ameriški delegat Fisher prvi, da je sovjetski delegat Zarin lani zelo negativno govoril o ameriškem predlogu za delno prekinitev jedrskih poskusov in da perspektive niso bile nikoli tako dobre kakor lani, in vendar so prav lani podpisali sporazum o temeljni prekinitvi jedrskih poskusov v Zenevi, sporazum o delni prekinitvi jedrskih poskusov in omejitvi, da se vesolje ne bo uporabljal za oborožitev, tako Gromiko pa je v petek v Stockholmu ponovil, da se sovjetski pesimizem nanaša na dejstva, da od sedaj v Zenevi še ni bilo praktičnih pogajanj, in da vse kaže, da zahtevne države nadejajo sporazuma. Zveza, da bi se prišlo do razorožitvenega mirovnega razuma, da bi se do sovjetske vlade še vedno verjame v možnost, da v Zenevi pridejo iz slepe ulice, kar pa se bo zgodilo, samo če bodo zahodne države spremenile svoje stališče.

Ciper Na Cipru je te dni prišlo v vasi Gaziveren do hudega spopada med varnostnimi silami in Turki, ker niso oboroženi Turki hoteli odstopiti cestnih blokov. Vendar je pozneje prišlo do pomirjenja, in Turki so bloke odstranili. Medtem je ciprski vladar v uradni izjavi pristožno pozdravil prihod sil OZN na otok in poudaril, da jim bo rade volje pomagala pri izpolnjevanju njihove težnje na otoku. Tajnik OZN U Tunt je sporočil, da bodo začele varnostne sile nastopiti, ko bo njih kontingent popoln. Od tedaj bo začel teči čas treh mesecev, ki je bil določen za bivanje teh čet na otoku. Medtem si U Tunt še dalje pripravlja, da bi imenoval posredovalca.

Ciprski zunanji minister Kiprianu pa bo te dni odpotoval v Beograd, kjer bo sodeloval na razorožitveni konferenci. Medtem se v Beogradu pripravlja na razorožitveni mirovni sporazum, ki ga bodo podpisali predstavniki OZN in Turci. V Beogradu bodo sodelovali tudi ciprski predstavniki. Kiprianu bo v Beogradu sodeloval tudi ciprski predstavniki. Kiprianu bo v Beogradu sodeloval tudi ciprski predstavniki.

BUDIMPEŠTA, 21. — Davi so v Budimpešti objavili sporočilo, da bo Hrščovski prišel v bližnji prihodnosti na uraden obisk na Madžarsko na vodstvu delegacije Sovjetske zveze. Predvideva se, da bo Hrščovski prišel na obisk 31. marca in da bo ostal na Madžarskem približno en teden.

Gigliola Cinquetti zmaga na festivalu Evrovizije KOPENHAGEN, 21. — Gigliola Cinquetti je s popevko «Premiammi da sem, da bi te ljubila», dobila prvo nagrado pri festivalu Evrovizije. S svojo popevko je zabeležila 49 točk in se s tem precej oddaljila od angleškega pevca, ki je dobil drugo nagrado.

Ko je bila zmaga uradno javljena, je ravnatelj programov danskega radia izročil zmagovalni velično zlati kolajno, na kateri so vgrajene besede «Gran Pri Eurovision 1964». Nagrado je bil tudi avtor glasbe omenjene popevke Colonnello.

južnovietnamsko ozemlje. Seveda trdijo južnovietnamski in ameriški predstavniki, da je bilo letalo zadeto nad južnovietnamskim ozemljem.

Predstavniki ameriškega državnega departmaja je izjavil, da je napad na kamboško vas »ekstra bolesten dogodek, predvsem v trenutku, ko se je nakazovala možnost rešitve sporov med obema državama vendar pa je treba biti zadovoljni nad dejstvom, da se razgovori med obema državama nadaljujejo.»

Predstavniki je dodal, da imajo južnovietnamske enote ukaz, naj ne prekršajo meje, in da je do »prilostvolnega prekršanja« prišlo zaradi »različnih zemljelovih, ki so jih tedaj uporabljali, in zaradi tega, ker meja na tem področju ni točno začrtana.»

Sovjetska vlada pa je poslala danes novo noto angleški vladi s pozivom, naj brez odlašanja odgovori na sovjetsko noto od 18. januarja, s katero se predlaga, naj bi se aprila začela v Zenevi mednarodna konferenca o Kambožji. Kakor je znano, sta Sovjetska zveza in Velika Britanija sodelovali v veliki konferenci o Indokini. Sovjetski poziv je v zvezi z omejenimi kamboškimi predlogi.

Prijateljska pogodba SZ-Jemen MOSKVA, 21. — Predsednik zidija vrhovnega sovjeta SZ Leo-

ki ni v interesu ciprskega ljudstva, Vaško družbeno ravnanje bi namreč pomenilo kršitev dolob o pristojnosti tej sil.

Zato opozivajo na Atenah sprejeti predlog maršala Tita, naj bi se grški in turški vojski umaknili s Cipra, ker bi se s tem ustvarili pogoji, da ciprski vladja sprejme vse potrebne ukrepe in prepreči vsakega terorja, kar pomeni tudi za ureditev normalnega skupnega življenja med Grki in Turki na otoku.

Vietnam Prvi rezultat nedavnega obiska ameriškega ministra za vojno McNamara v Južnem Vietnamu je bil napad na južnovietnamske vojske pod vodstvom ameriških častnikov na neko obsežno kamboško vas, pri čemer je prišlo do ubitih šestih vojakov. Kamboška vlada je odločno protestirala in na napad odgovorila tudi tajnika OZN. Kamboški predsednik Sihanuk je izjavil, da ta dogodek kaže, da Ameriški vojski v Angkoru, da bi izključili konfrenco kamboške neutralnosti.

Takoj po vrnitvi McNamara v Saigon je namreč ameriška vlada objavila izjavo, v kateri pravi, da so potrebni ukrepi, da se v Južnem Vietnamu ustanovi dobro izvedena guverilske sile, ki bodo lahko tolke komunistične guverilske na njihovem lastnem ozemlju. Izjava pravi tudi, da bo ZDA nudile Južnemu Vietnamu vsa potrebna pomoč, da bo komunističnemu napadu.

Proces v Bonnu V Bonnu se je pred dnevi začela sodna razprava proti ustaškim zločincem, ki so napadli poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubili enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana. Proces v Bonnu se je začel z razpravo o napadu na poslopje južnovietnamskega veleposlanika in ubitju enega ameriškega vojskega člana.

KAREL ČAPEK

TRIJE

Sonce je že od ranega jutra pripekalo na rumeno steno zakotne hiše. Nasproti stoječe hiše so bile že v senci, ko se je bežni sončni pramen ukradel na okensko polico in z zlatim sojem osvetlil notranjost sobe, zbudil moža, ki je glasno zazelal in nato z navadami vsake nedelje vstal. Marija je v tesnobni ogabnosti stresla z rameni in odločila šivanje na krilo. Z brezizraznim pogledom se je zadržala skozi okno. Kostanj na dvorišču je pred nedavnimi cvetel; ostali so samo osušeni cvetovi. V tem trenutku je spoznala, da se ji zaradi pretežke gorja, ki ji je ključevala v prsih, lahko zagnusi tudi vse lepo. Če bi hotela opredeliti željo po izpovedi, bi to lahko imenovala spomin; nikdar se ni o sebi govorila niti možu ali komu drugemu. Zdelo se ji je, ko da se ji je vsa preteklost zvalila v klošč, z nitko je začela odvijati dogodek za dogodkom in s to težbo bi rada potesila ranje na čustva. Vendar so bili vsi dogodki tako blizu, da se je zbal, da mislijo dotakniti že tako bolečega mesta.

Predvsem jo je preganjala zavest, da vsak ve o tem, da jo vsi obojujejo zaradi zakonske nezvestobe. Ko so ji toliki z raznimi namigovanji to pokazali — nekateri na surov način, drugi s prijateljsko zapeljivostjo ali s karajočim pogledom, ni bilo nikogar, ki mu ne bi bila dolžnost reči ji kaj groznega. Ta sosedja govori v njeni navzočnosti o vlačugah, druga se zgraža nad prekomernim uživanjem mladega sveta — ah, koliko grozot mora prenesti!

Cepprav se je Marija silila h kljubovanju proti tem pretečim in vsiljivim mislim, je vse mu podkopavala trdna tla — slaba vest. Potem je neutlažljivo jokala. Ni se mogla več zateči ne k ljubčku ne k človeku, ki ga je ogoščevala za ljubezen. Proti vsem namigovanjem se je zdaj obnašala, kot da se je ne tiče.

A Marijin mož? Sprva ni verjel pripovedovanju ljudi, a ko je začel razjedati dvom, je poplaval. On, človek, ki je vedno ljubil red, je zapadel v popolno malodušje, dokler mu v službi niso zagrozili z upokojitvijo. Z Marijo o tem dolgo časa ni govoril. Ker je žena zahajala v ljubimčev stanovanje, je kadar je ni bilo pravčasno domov, da je moral čakati na večerjo, vzroji. Ljudje so ga imenovali dobričino. Marija pa se je prav zaradi te neodločnosti in dobrote se bolj zastudil.

Pramen svetlobe je padel na zid. Marija mu je zamisljeno sledila. Iz sobe je bilo slišati enakomerno dihanje, a nena doma se je na divanu mož premaknil. Vstal je in v nogavica prišel k Mariji, kot vsako nedeljo. Najprej je bobnal s prsti po mizi in govoril sam s seboj hlastno semter. Marija se je plašno ozirala po njem, kajti slutila je, da mu leži beseda na ustih...

S tem: kakšne stroške povzroča žena možu, kako drago je življenje v zakonu, je začel že davno.

Nekoč, v prvih časih zakona, si je prišla na obledo šopek umetnih rož. Takrat je še razumel, da mora biti žena lepa in vabljiva. Denarja pa je bilo vedno manj.

Ko pa se je čez nekaj let vrnila od šivilje s preurejenim krilom, so besede: »Potrebujem nov klobuk! Zame nič več ne skrbiš!« padale kot grob očišč za plačan izdatek.

Takrat se je v sebi skrušena zlomila in jokajoč potoličila mlademu, komaj znanemu Baudyšu, da jo mož zanemarja in ji v lakomnosti ne pusti kupovati oblek. Pri prihodnjem sestanku jo je ljubček pričakal z darilom — blagom za obleko, ki pa ji ni ugažala. Vračala se je domov razdvojen, pod težo občutene krivde. Ko je doma razprostrla blago, jo je s prihodom presenetil mož.

»Je to od Baudyša?« jo je z gnevom vprašal.

Marija je osramočena molče povsila oči in se zamislila. Kot mlada žena je bila prepričana v iskrenost in ljubezen darovalca raznih dobrot, ki jih sprejme ljubljeno bitje. V trenutku po moževem vprašanju pa se ji je zagnusilo podarjeno svileno blago, svedelo jo povabilo na čašo vina, vse, kar bi jo moralo še v bodoče

vezati na tega Baudyša. V obupu nad samo seboj bi najraje kriknila. Od tega dne pa je zopet preteklo mnogo vode.

Sončni žarek je na svoji poti po steni najprej obsvetil sliko Marijine matere, močne kmečke žene, s prodornim pogledom, nato pa Marijinega moža, s katerega pogledom se je Marija srečala. V zadregi je pričela hitreje šivati, ker se je šele ob pogledu na moža spomnila, da ima v rokah tisto Baudyševo svilo kot takrat...

»Imaš to od Baudyša?« jo je mož s presenetljivo spremenjenim glasom vprašal.

Čez nekaj trenutkov obojestranskega molčanja pa si je sam na svoje vprašanje odgovoril:

»Baudyš ji je podaril!«

»Ze davno.« je spregovorila Marija s komaj premikajočimi ustnicami. Mož je nemirno hodil po sobi.

»Poslušaj, Marija!«

Mlada žena je sklonila glavo, zavedajoč se, da se bo zdaj zgodilo nekaj odločilnega.

»Ze dve leti nismo ničesar

prihranili. Če kdo od našu zbol... Rad bi, da bi ti poskrbel... Blizu se jesen...«

Bilo je moreče tiho. Marija je šivala in popolnoma nezavedno vbadala iglo.

»Vidiš, oba bi potrebovala obleko, a vem, da nimava denarja. Tako je, kaj ne, Marija?«

Marija bi se najraje zjokala nad njegovimi ponošnimi oblekami, ko jih je siliherni dan obračala v rokah in poznala popolnoma vse natrgane niti.

Siloma se ji je ukradel v spomin dogodek prejšnjega dne, ko se je uprla vsiljenju šopa bankovcev, ki so ji kot vsako darilo razjedali dušni mir. Premišljanje pa so pretrgale moževe besede.

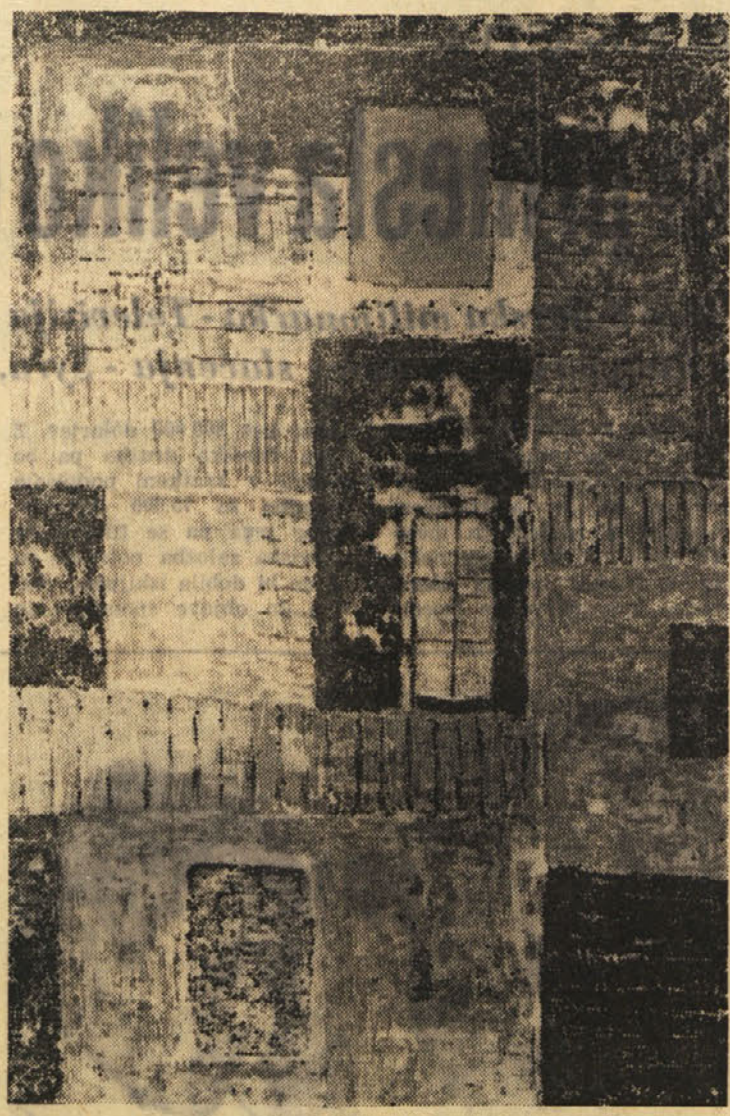
»Vidiš, Marija, nimam mnogo denarja, a...«

»V moji denarnici...« je razburjeno začela.

»Kaj hočeš?«

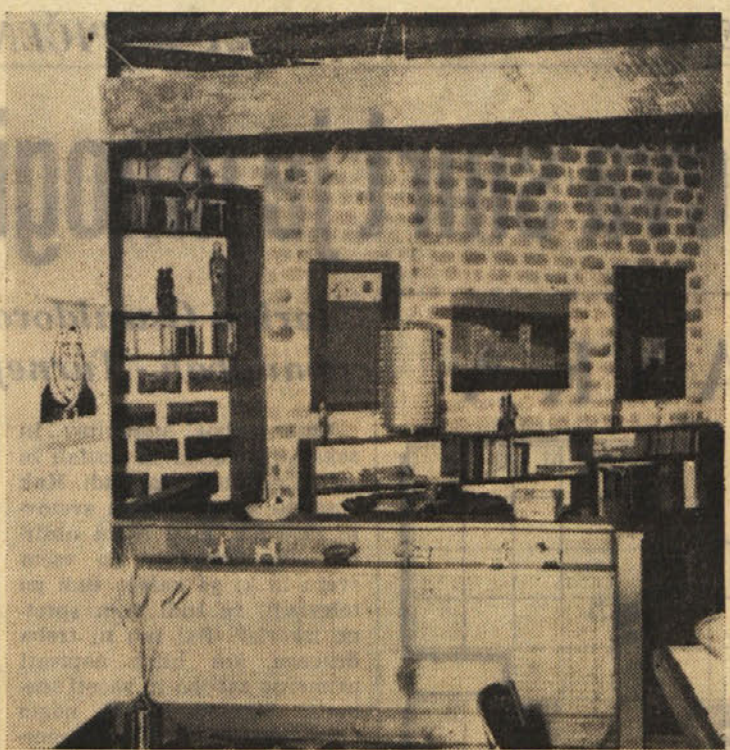
»Vzem... mojo denarnico!« Odprl jo je. V nji je našel šop zmečkanh bankovcev, kakor jih je prejšnji večer stlačila.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Lojze Spacal

Predmestje (olje 1958)

Te dni — že od 18. t.m. pa do 3. aprila — ima slikar Lojze Spacal večjo razstavo v Milanu. Pravzaprav v Mhanu že več let ni razstavljal, pa ga je sedaj povabila galerija Sagittario, da priredi nekakšno retrospektivno razstavo. Umetnik je res zbral blizu 40 del — od tega 18 olj; časovno segajo nekatera celo v prva povojna leta (1945-1947), ostala pa so iz dobe po letu 1955. Imeli smo prijetno priložnost, da smo ta dela videli v Spacalovem novem stanovanju. (Izraz stanovanje je skoraj prebanelan za to bivališče umetnika, pravi tempelj umetnosti, kjer pa vendar od vsepovedno diha plemenita domačnost, ki je rezultat izrednega okusa in smisla za mero in obliko.) Prepričani smo, da bo razstava v Milanu dosegla popoln uspeh.

(Zgoraj: vabljiv kotic v Spacalovem stanovanju)

O FARSI «DVE PIŠTOLI V ROKAH PA Z BELIM IN ČRNIM GLEDA» NEKOLIKO OBŠIRNEJE

Ali je Dario Fo avtor, ki je vreden da ga Slovensko gledališče uprizorja?

V režiji Jožeta Babiča se je predstava uvrstila med najboljše stvaritve našega gledališča - Sijajni kreaciji Silvijsa Kobala in Ive Župančičeve

Ko sem neposredno po premeri v časovni stiski pisal za uredniško mizo poročilo o Fojevi farsy «Dve pištoli v rokah, pa z belim in črnim gleda», sem se nujno moral omejiti na nekaj splošnih in bežnih ugotovitev. Toda delo, njegova uprizoritev in kolektiv, ki ga je postavil na oder našega gledališča,

zaslužijo, da se k njim povrnem. Se ko je bila predstava v pripravi, je bilo tu in tam slišati pripombe, češ kaj je bilo treba vtičati v repertoar našega gledališča, ko pa mora naše Slovensko gledališče opravljati vendar tako in tako vlogo. Skratka, šlo je za mnenja o repertoarni politiki, ki bi jo moralo na-

še poklicno gledališče v Trstu voditi. Seveda, repertoar je važna stvar in naravno je, da se o njem govori in da so o njem tudi različna, nasprotujoča si mnenja, ki jih je mogoče bolj ali manj prepričljivo zagovarjati. Toda neko težavo v tem «zadržanem krogu» — ki je repertoarna politika vsakega gledališča — je treba vendarle potegniti in po njej hoditi, pa čeprav je to lahko tudi nevarno, a še vedno manj nevarno kot nenačelno kompromisiranje.

Zato menim, da je bila vključitev Daria Foja, in to že druga v presledku treh let, v letošnji repertoar SG pravilna. Sodobno, napredno in moderno gledališče, posebno pa še tako, ki deluje — kot naše — na mostišču med dvema svetovoma, ne more in ne sme mimo novih tokov in novih prijemov v dramaturgiji. In Dario Fo predstavlja kot komediograf, kot pisatelj komedij, režiser in igralec obenem prav gotovo enega izmed takih novih tokov, morda celo najbolj deroči tok, ki na svoji poti zadeva od vsega malo in veliko navlaško življenja, buta vanjo in jo odnaša. Skratka, odlične struge po kateri teče, in če je treba, preskoka tudi bregove. Bregove konvencionalnosti, bregove občira, bregove licemerstva in farizejstva, hinavščine in neiskrene, pokvarjene narečenosti.

Ce si je zaradi tega nakopal neprijetnost določenih političnih in moralističnih krogov v dr-

žavi, ga to prav nič ne moti (kar dokazuje med drugim njegov primer s televizijo), kajti v trenutku, ko bi ga motilo, bi ne bil več Fo in njegova dela bi postala samo še sladkobna limonada za kabarete in varietejске lokale.

Najprijubnejša Fojeva dramska zvrst je farsa, ker mu daje pač največ možnosti, da s svojimi tipičnimi izraznimi sredstvi, to je z ironijo, z besedno in situacijsko komiko, z dovplji, včasih na prvi vtis tudi cenjenimi, pa celo varietejskimi vlozki izpove, kar je nameraval izpovedati Pri tem je nujno konfuzionalen in svoji dramaturški razčlembi, da mu je včasih celo težko slediti, toda potem, ko se prvi neposredni vtis poleže, je rdeča nit njegove ideje vendarle dovolj jasna in razumljiva. Domala v vsakem njegovem delu so elementi Comedie dell'arte, toda njegove osebe so sodobne, potegnjene iz vrtnice sedanjega družbe, so torej njeni živi primerki, ki so kot taki v poslopljenem smislu tarča njegovih nemilih, z grenkobnim strupom namazanih puščic, ki tiste, ki se želijo prizadeti, sicer skelljo, nenazadnje (z grenkim prismehtanjem tudi prizadeti) pa vzbujajo smeh in dobro voljo.

Farsa «Dve pištoli v rokah, pa z belim in črnim gleda», ki jo je naše gledališče uprizorilo kot svojo šestno premiero v sedanjih sezonah in v krstni slovenski izvedbi, se pravilom Foje-

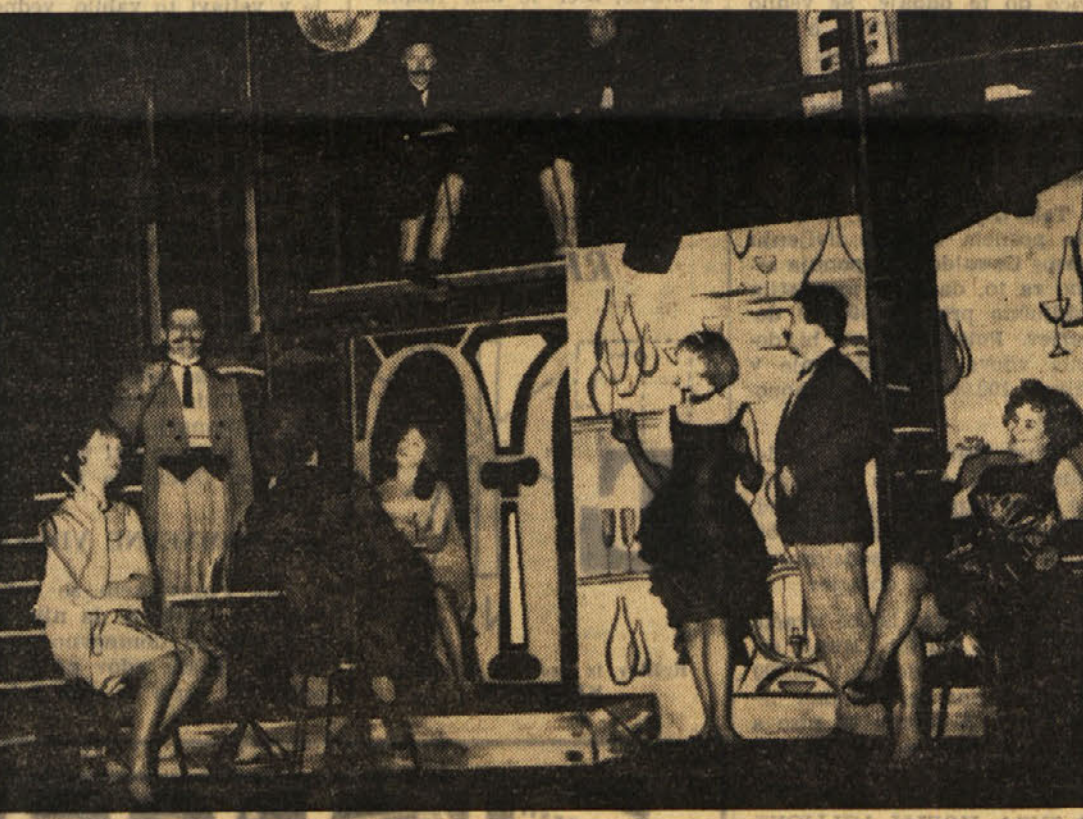
ve igre ni mogla izogniti. Grajena na klasični zamenjavi oseb z Giovanniem Gallino, človekom, ki je izgubil spomin, v sredisku je natrpna s kopico vzročnih in tudi nevročnih posledic, ki učinkujejo po potrebi satirčno, burleskno, pikantno, zaključljivo, komično itd. Človeku se te posledice zdijo kot neurejeno nametano trnje na mesnatem kaktusu, ki boče na vse strani. Odveč bi bilo podrobneje opisovati potek zgodbe, ki je v ostalem sama po sebi, brez tipično fojevskih odskih efektov, precej enostavna, pač pa je pri Foju na splošno in pri tem njegovem delu še posebej zanimivo ravno to, da uspeh njegovih iger ne tje samo v posebnem izraznem jeziku, v tem, kako je igra z igral-skimi komponentami: na sceni, na kostumih, na spremljevalni glasbi, na koreografskih vlozkih, predvsem pa na tempu. In če so tudi vse te komponente vsaka zase povsem v redu, je potem zopet vse odvisno od njihove skladnosti in njihove stilne enotnosti. Vse to pa je po tem že stvar režije, ki je v tem konkretnem primeru nujno sila kompleksna in zahtevna, čeprav ni postavljena pred reševanje psiholoških problemov temveč prvenstveno tehničnih in spektakularnih prijemov.

Jože Babič, ki se je po daljšem filmskem odkoku s gledaliških desk spet povrnil k nam režiser, bo moral priznati, da je imel v svojih sodelavcih tokrat res močno oporo. Prof. Ivan Savli mu je oskrbel smisel in tekoč prevod, ki je v skoraj največji možni meri, ki jo dopušta slovensčina, ohranil izvirne efektivnosti Fojevega izvirnika; Aleksander Vodopivec je delo opremil z naravnost sijajno glasbo; Alenka Bartolova je poskrbela za stilno enotno in potrebam igre primerne kostume; inž. arb. Niko Matul pa je skoraj izključno z železno konstrukcijo postavil moderno, funkcionalno, in kar je še posebej važno za naše pogoje, praktično sceno.

Toda vse to seveda prav nič ne zmanjšuje Babičevih režiserskih zaslug, temveč jih samo še dopolnjuje; kolikor je e- ga dopolnjeval sodeloval pri realizaciji navedenih komponent. Vse, kar pa sem mnenja, da je največja Babičeva zasluga v tem, da je dal igri tisti nujno potrebno tempo, brez katerega se vsa fojevska koncepcija teatra razvodi, oziroma se zruši v svoji zasnovi in živi lahko še na posameznih, bolj ali manj zunanje posrečenih kreacijah, kar pa je vsekakor premalo za uspeh celotne predstave. In še se mi zdi, da je treba Babiču priznati, da je znal nosilne osebe v igri, ki jih je Fo — kot večino svojih oseb — pisal na kožo, to se pravi osebno zase in za svojo ženo, igralko Franco Rame, ter v manjši meri tudi za vsa člana svoje stalne igralске skupine.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Sl. Ru.

Prizor iz Fojeve farse «Dve pištoli v rokah, pa z belim in črnim gleda» v uprizoritvi SG

Kako se je režiser Anton Verovšek vračal iz Barkovelj v Trst a je prišel - na Miramar

Na dolgo bi šlo, ko bi hotel povedati vse, kar sem doživel v družbi Antona Verovške, ki je bil pred prvo svetovno vojno režiser «Tržaškega dramatičnega društva». Navadno sva se srečevala v kavarni Fabris, kamor sva zahajala dnevno po kosilu in tam kramljala o maršnem, a najmanj o gledališču. Tona je navadno čital «Edikrit» in «Slovenski narod». Vsakokrat, ko je opustil čitanje, so padale njegove opazke na račun prečitanih vrst, in sicer take, kakršnih je bil zmožen samo Tona. Trpki sarkazem, povedan v Tonetovi kranjskimi.

Nekoč sem mu rekel: »Ti, Tona, se nisi ne zavedal, da si ne boš mogel v četrtek sam sezuti čevljev.«

»Ja hudimana«, je rekel Tona, »ali me misliš peljati v kako barkovljansko klet. Povem ti še enaprej, da Tona ne bo delal eramate barkovljanskemu vinu.« Jaz pa: »Tona. Ne bom te vabil jaz, pač pa podjetnik Santo Martelane. Tam boš večerjal in potem boš videl, kako se odpirajo steklenice terana. Toli-ko jih bo, da ti, Tona, ne znaš niti do toliko šteti.«

»Veš, Riko, take zadeve so za me lažje kar pripraviti za vlogo Krjanja. Za en večer naj hudič vzame teater, pa se bo mo- lušno imeli.«

In tako je tudi bilo. V gostoljubni hiši Svetika Martelane se je miza upogibala pod težo srnjaka, ki ga je pripravila gospodinja Terezka po lo- skem načinu. Svetka pa so bo- lele roke od nošenja steklenic, odpiranja in nalivanja. Bilo nas je točno dvanajst, kolikor je bilo apostolov, a nalivanje je trajalo tako dolgo, dokler smo se dobro prešli in ugotovili, da nas ni nič manj kot štiri- indvajset. Po zadržanju sodeč, jih je videl Tona najmanj tri- deset.

Tako razpoloženi smo prišli v zgodnji urah na cesto. Ker so bile Tonetove noge za njegovo precejšnjo težo prešibke, sem se mu ponudil za spremljevalca vsaj za kratek kos poti do Trsta. Razumel sem, da nama bo tak skupen sprehod v sve- zem jutranjem zraku dobro del in da se bosta ločila tam nekje pri železnem mostu.

Tedaj se je Tona razvnel: »Kaj, ti da boš spremljal Tona?« Če hočeš, se jaz spremim do doma. Samo poglej me, ka- ko stojim na eni nogi.«

Seveda se je potkus ponese- til, a kljub vsemu je Tona vstrajal, da bo šel do Trsta brez mojega spremljanja. Opa- zoval sem njegovo zbijanje od do- ne na levo in ko sem ugotovil,

da od mesta ne bo posebne ne- sreče, sem ubral pot do svoje- ga doma in po kratkem času sem bil že na varnem.

Drugi dan nisem mogel pričakati, da bi srečal Toneta, da bi mi povedal, kako je opravil težko in trnovo pot do mesta. Sedel je na svojem navadnem mestu in ne da bi ga mogel na- govoriti, koliko je potreboval od Barkovelj do Trsta, je že začel povest o svojem povratku od Svetkove hiše na Tabro do Trsta.

»Pr meji dunaj, da se mi ni še nikdar kaj takega pripetilo, kar sem doživel sinoči oziroma davi. Ko sva se poslovila, sem začel moško korakati in sem ra- čunal, da ne bom potreboval do mesta več kot eno uro. Vidiš, Riko, delal sem račune brez San- tota. Vse vloge mojega reperto- arja sem ponavljal in ko sem vse predelal, sem začel godrnja- ti. Tako sem rekel in nič druga- če: Ti prekleti Trst, ali misliš imeti mene za norca? Kaj se mi umikaš? Prej ali slej te bom že ujel. Ali misliš, da imaš oprav- ka s kakim zarukanim Kranj- cem? Jaz sem Tona Verovšek. Veš, ime in priimek sem tako za- krljal, da me je bilo slišati prav gotovo od Narodnega do- ma. Kam se umikaš, kam se umi- kaš, prekleto mesto, sem ponav- ljal, a tržaških tuč se nisem uplaval. Pa sem pospešil korak, da me ne bi dohiteli niti tisti, ki hodijo po cesti za kolajne. Meni se je zdelo, da tečem, a Trst se mi je še vedno umikal. Ti frdamani Trst, sem mu re- kel; ali veš ti, da ima Tona Ve- rovšek jutri zjutraj generalno za- Desetega brata? Počakaj me ven- dar enkrat, jaz nisem pil tove- ga vina, ampak tisto od San- tota. In spet sem pospešil korak. Kar naenkrat, Riko moj, mi za- stavijo pot velika železna vrata.

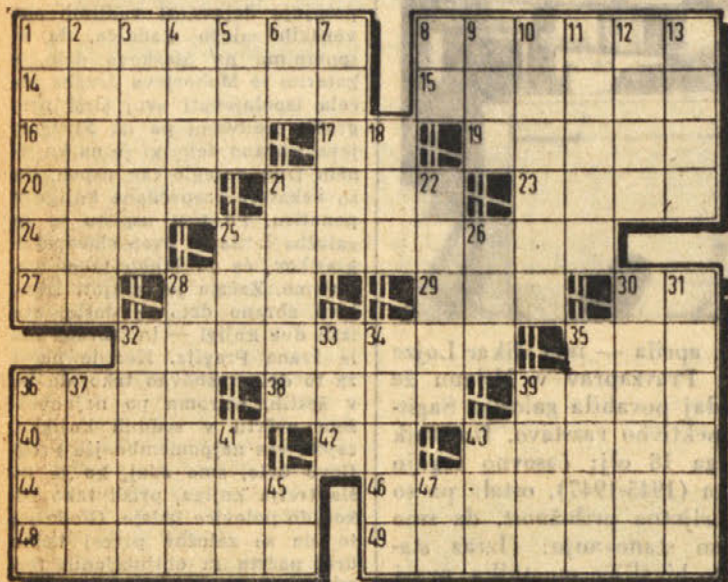

R. P.

NE SRAMUJE SE IZKORIŠČATI SMRT ZA KOPIČENJE BOGASTVA

Kennedyjeva smrt je mnogim prinesla veliko milijonov

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. ameriški film, 8. model, 15. gonilni silnik, 16. gradbeni material, 17. začelni središča Dolenjske, 19. mesto v Turčiji, 20. dostojanstven starec, 21. sultanat v jugozahodni Arabiji, 22. moško ime, 24. vrhinja obleka muslimank, 25. gospodinjstvo, 26. potrebnost, 27. začelni izumitelja dinamita, 28. katar, 29. surovina za celulozo, 30. avtomobilski znamka, 31. srečanje, 32. hiat, 33. orientalska utrdba, 38. Ober, 39. ime madžarskega skladatelja Bartoka, 40. rodbina znamenitih izdelovalcev gosli iz Cremona, 42. sto kvadratnih metrov, 43. nepoko, 44. zgodba, 45. storila, 46. most nad dolino ali drugo prometno potjo, 48. najvišja gora v Turčiji, 49. zveza držav.

NAVPIČNO: 1. obolenje od gliv, 2. prebivalec Iraka, 3. pastirska staja po planinah, 4. žebelj, 5. orientalski gostič, 6. del telesa, 7. glavno mesto Belorusije, 8. avtomobilski znamka murosoboskega okraja, 9. krilo rimske konjenice, 10. zbir

Marina Oswaldova je že dolarska milijonarka - Televizija in film se kosata v ponudbah - Turneja Rubyjevih »umetnic« slačenja - Syra, Rubyjeva ljubica

Umor, uboj, ugrabitev in seksualni zločini so postali že velika atrakcija za ljudi. Kak poseben senzacionalen svetovni dogodek, ki o njem obirno piše časopise, po vsem svetu in ki ga kažejo tudi po televiziji, že tudi film spretno izkoristijo. Saj mu ni treba drugega, kot hitro napisati primerno zgodbo in začeti snemati. Ako je dovolj naglo opravljeno, dokler je še »gorko«, se producentu ni treba bati, da ne bi film imel uspeha.

Izkušnje zadnjih let dokazujejo, da so najbolj privlačni filmi, ki prikazujejo kake tragične dogodke, senzacionalne umore, a še prav posebno seksualnost. Skandal v zvezi z umorom Vilme Montesi, afera avstrijskega zdravnika Hoflehnertja, umor Rosemarie Nittricit, skandal Profuma — in še kaj drugih, še vedno privlačujejo obiskovalce kinematografov po vsem svetu.

Sedaj so krogi, ki se ukvarjajo s filmom, televizijo ter vseh vrst časopisov oziroma ilustriranih revij, »zavohali« nov dogodek: umor ameriškega predsednika Kennedyja. S tem je povezana vrsta namiznih igranih oseb, ki s svojimi izjavami in senzacionalnimi odkritji vzbujajo zanimanje ljudi in s tem — polno blaginje omenjenih pridobitnih krogov.

In osebe, ki niso želele povedati svojega imena, skupno 68.000 dolarjev. Toda ta znesek se bo, po Martinovem mnenju, v naslednjih mesecih prav gotovo še pomnožil. Na vprašanje nekega časnikarja, kaj bo vdova počela

manj kot 300.000 dolarjev. Z neko filmsko družbo pa bo menda v kratkem podpisala pogodbo za 75.000 dolarjev. Poleg tega pa se tudi neka ameriška založba poteguje za to, da bi dobila izključno pravico do objave spominov in

niso upale. In to samo zaradi tega, ker so v tistem usodnem času nastopale v Rubyjevem »Carousell-baru«.

Zvezda vsakovečnega razgaljevanja v Rubyjevem baru pa je bila švicarka Josefina Magdalena Frick, imenovana Syra. Sedaj je na turneji po Evropi in se slači v »Intermezzo-baru« v Münchnu. Umor dozdevnega morilca pa je tudi na njene dohodke še posebno občutno vplival.

Liz Taylor si je po dveh letih končno osvojila Richarda Burtona s katerim se je (tokrat brez hrupa) pred dnevi poročila. Kot kaže, bo »skrbna žena«, saj svojega moža celo striže. Ne ve pa se, kako mu bo stregla...

Toda bogastvo, ki ga Syra lahko že prav kmalu pričakuje, bo daleč prekašalo njene sedanje dohodke. Tudi pri njej je seveda nastopil film. Filmski producenti bi vsakega želeli posneti na trak ljubzensko zgodbo med gospo Frick in Jackom Rubyjem. Ameriška filmska družba »Famous Players« je menda že pripravila scenarij, po katerem bodo snemali. A tudi britanska družba »CFC-Film«, ki se loti snemanja sleherne mednarodne afeze, se že pogaja z Rubyjevo ljubico.

Da, ta Rubyjeva ljubica! 23 let ima in je poročena. Njen mož je stalno z njo na vseh turnejah. Je namreč njen manager. Že 10 let se Syra v luči razbobarvnih žarometov slači. Sleheri, večer. In tako je prišla tudi v nočni lokal, katerega lastnik je bil Jack Ruby, ter postala njegova ljubica.

To so tisti, ki si kopičijo bogastvo ob umoru predsednika Kennedyja. A prav gotovo niso vsi. Koliko je še takih, ki skušajo lepe denarce z raznimi špekulacijami. Brez srčnosti si polnijo žep, izkoriščajo radovednost ljudi in njih željo po senzaciji. Zlasti med sodnim procesom se je kar trlo radovednežev, ki so nestrpno čakali pred sodno palačo, v želji, da bi smeli v dvorano, kjer je bila razprava. Toda število je bilo omejeno. Zato so mnogi, ki niso mogli noter, ponujali velike zneske za vstopnice. In vsi si jih tudi dobili. Za drag denar, seveda.

UMAZANE KUPČIJE

James Martin, pravni zastopnik vdove domnevnega Kennedyjevega morilca, Marine Oswald, je na nedavni tiskovni konferenci povedal, da so njegovi klienti do sedaj poslale dobrodelne ustanove

s tolikšnim denarjem, je Martin prav kratko odvrnil: »Gospa Oswald ima mnogo obveznosti, ki jih mora poravnati.«

Na račun zgodbe o svojem življenju bo prejela Marina Oswald od neke založbe 132 tisoč dolarjev, a v celoti ji bodo izplačali v ta namen nič

življenjskega Marine Oswaldove.

In ni nič čudnega, če se je sprito tolikšnega zanimanja za to vdovo, oglašila tudi televizija pri gospodu Martinu. Kar dve televizijski družbi nameravata oddajati celovečerni dokumentarni film o življenju družine Oswald. Za sedaj se spretna in praktična vdova še ni odločila, kateri od obeh družb bo prodala pravico do te oddaje. Se vedno se ne morejo zrediti o znesku, ki ga zahteva vdova. Morda se bodo celo sporazumeli tako, da bo prva družba imela na svojem sporedu dokumentarni film, druga pa igranega.

Televizijska družba, ki bi rada posnela film o življenju gospe Oswaldove, ji ponuja samo za to, da bi ji prepuščala izključno pravico, 300.000 dolarjev. Poleg tega pa bi dobila vdova za nastopanje v filmu 100.000 dolarjev honorarja.

Druga družba pa ne bi dejansko nič plačala za pravico oddajanja življenjske zgodbe gospe Marine. Pač pa bi bil njen honorar za sodelovanje v filmu 250.000 dolarjev.

Iz tega je kaj lahko izračunati, da bo Marina Oswald samo v tem letu dobila 1.225.000 dolarjev, kar je vsakega lepa vsota. A morda se niso s tem prav vse tovrstne ponudbe izžrtane.

SYRA KOPICI MILLJONE

Marina Oswaldova ni edina, ki na debelo izkorišča umor predsednika Kennedyja. Lahko bi rekli, da ji skoro pritiče ta žalostni sloves, kajti kot atentatorjeva vdova vzbuja brez dvoma vsepovsod največ zanimanja.

V njeni seneli pa se smuka precej takih, ki sicer niso v nobeni zvezi z njo ne z atentatorjem, vendar pa je zanje umor predsednika kot magnet, ki jih vleče tja, kjer kaže, da se da naglo in mnogo zaslužiti. Samo 16 »umetnic« slačenja, ki so nastopale v nočnem lokalu Jacka Rubyja, preden je ustrelil Oswald, so postale že s tem tako »slavne«, da jim ponujajo povsod tako visoke honorarje za nastopanje, da so že v teh malo mesecih postale vse po vrsti milijonarke. Managerji nočnih lokalov ter filmskih in televizijskih družb so kar tekmovali v vabljivih ponudbah. Eden med njimi se je pogodil z desetorico teh deklet, da bo v jeseni napravil z njimi pravo turnejo po raznih mestih Združenih držav. A posamezne točke, s katerimi bodo nastopale, imajo take naslove: »Tako smo pozirale pred Rubyjem«, »Tako je bilo všeč Rubyju«, »Tako nas je Ruby najraje gledal«.

Te »strip-tease show« ali predstave slačenja se bodo vrstile celo leto. Vsaka teh deklet bo dobila 150.000 dolarjev plače. Brez dvoma pomeni to zanje srečo, o kakršni si prej pač nikoli niti sanjati

Mrve in drobiž

«TABLETE» ZA PLOSKANJE

Ko je nedavno prišel v Moskvo na obisk danski ministrski predsednik Jens Otto Krag, so priredili njemu na čast predstavo moskovskega baleta. Visoki gost je prišel v gledališče v spremstvu sovjetskega premiera Hruščova. V trenutku, ko sta državnik stopila v svečano ložo, ju je občinstvo, ki je napolnilo gledališče, pozdravilo z dolgim ploskanjem. Brž ko je aplavz prenehal, je Krag dejal Hruščovu: »Najbrž ste prepričani, da si mislim, da je bil ta aplavz pripravljen, kaj ne?« A Hruščov, ki razume šalo in ima vedno kak posrečen odgovor, je odvrnil: »Se razume! Saj je znano, da dajemo ljudem posebne tablete za ploskanje!«

ZDRAVNIK MU JE SVETOVAL...

Francoska policija je že dalj časa iskala nekega ponarejevalca bankovcev po 10 in 50 frankov. Izdelani so bili sicer kar dobro, toda samo z navadnimi barvicami. Nazadnje se je agentom le posrečilo, da so zlikovca v Dijonu prijeli. Izkazalo se je, da je to Jean Pierre Proment. Pri izpraševanju je v svoje opravilo navedel naslednje: »Veste, gospodje, moj zdravnik mi je nasvetoval, da se moram kolikor mogoče mnogo ukvarjati s slikanjem. No, in tako sem se...«

ČEMU BI TOLIKO GOVORILI O LETIH

Pri prihodnjih predsedniških volitvah v Ameriki se bo za to mesto potegovala tudi republikanka, gospa Margaret Chase-Smith. O tej kandidaturi pišejo vsi ameriški časopisi precej obirno, in pri tem nič ne skrivajo starosti gospe Margaret, ki je stara že 66 let. Toda njej ni to nič kaj preveč po volji. Zato je ob neki priložnosti dejala glede tega nekaterim časnikarjem: »Čemu bi toliko govorili o letih! Lahko bi vedeli, da ni to prav nič nenavadnega, če kdo šele v zrelih letih začne svojo politično kariero. Saj je imel Churchill tudi že 66 let, ko je prikratk postal ministrski predsednik!«

NENAVADEN POKLIK

Fred Hores je zelo sposoben gospod. Uglajeno se zna vesti in tudi njegovi znanjosti ni kaj reči. Stiri deset let živi že v New Yorku, pa še nima nobenega pravega poklica. Loti se vsakega dela, a le v toliko, da »je za splošno«. Zadnje čase pa je njegov že skoro stalen poklic — »štirinajsti«. Kakšno delo je neki to? Izkorišča vžreževnost »visoko civiliziranih in dobro stoječih« Newyorčanov. Ko se zbere kaka družba pri mizi in če jih je 13, brž iščejo še nekoga, da bi jih bilo 14. »Kajti, trinajstica je nesrečno število! Kdove, kaj se lahko zgodi!« In Fred je zavohal, da bi se dalo na račun lahkovernih somišljenikov kar imenitno živeti. Pa se kot po naključju, znajde tam, kjer se zbira kaka družba k večerji, in je brž »pri rokah«, da »prepreči nesrečo...«. Fredu je to že prav poklic. Saj redno povzdeva o takih sestankih, omizjih in večerjah.

IZNAJDLJIVI ŽUPNIK

V neki manjši francoski župniji pase duše Jules Preton. Čeprav je še mlad i po letih i po službi, je med župljani zelo priljubljen. Z vsakomer je priprazen in vsakdo najde pri njem toplo besedo in tudi dober nasvet. Ve za težave in tegobe svojih faranov in ume zato najti pravo pot do njih. Že nekaj časa sem pa je ta mladi župnik uvedel neko novost. Vsakogar, ki pride k obhajilu, povabi po mafi na »skodelico kave«. Odkar je v veljavi to vabilo, vedno bolj narašča število vernikov. Ki žele biti obhajani. Očitno je, da je ta »novi prijem« mladega župnika na moč učinkovit.

DISCIPLINA NAD VSE

Poveljnik šole za karabinjerske podčastnike v Firencah je natančen in dosleden vojak. Ne priznava nobenih privilegijev. Zato ni bilo njegovo ravnanje s tremi gojenci njegove šole nič nenavadno. Gojenci Antonio Corrente, Salvatore Sferazza in Alberto Campo so pred nekaj tedni skupno igrali na totocalo in zadeli trinajstično — 64 milijonov. Razumljivo je, da so bili vsi iz sebe zaradi tega. Kaj bi jim torej zamerili, če so si želeli tisti večer prosto, da bi se nekoliko povesečili? Šli so h komandantu in ga prosili, da bi jim dovolil za tisti večer oditi v mesto. Toda strogi častnik se ni dal omečati. »Milijonari gor, milijonari dol, toda ostali boste v zavodu! Pri nas je tak red, da morajo biti vsi gojenci že ob devetih v postelji in tudi vi boste!« Disciplina je prvo!

DOMNEVNE VDOVE

Na Francoskem so tudi take »vdove«, katerih moške so verjetno umrli, le da njih smrt ni bila tudi uradno potrjena. Gre torej za domnevne smrti, a vdove so torej le »domnevne vdove«. Takih vdov pa je že toliko, da so osnovali poseben odbor, ki skrbi za njih interese.

RIŠE Vlado Pirnat

Storžkove pustolovščine

PIŠE Josip Jesih

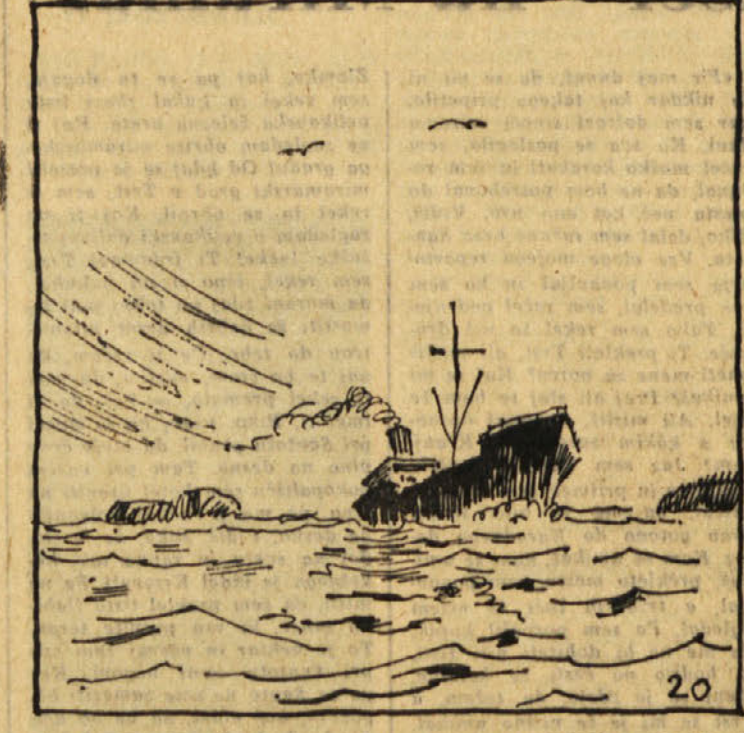
»Zeliš?« je strogo vprašal kuhar in naprej rezal kruh. Storžku je bilo nerodno. Rdel je in mencial, vil roke in iskal primernih besed, da bi razložil kuharju, po kaj je prišel. Vendar ni vedel, kako bi začel. Kuhar ga je debelo pogledal in dejal: »Havajščine pa res ne znam. Povej se enkrat, kaj želiš! Pa počasi in razločno!«

Storžek je postavil kovček na tla, sedel nanj in rekel: »Storžek sem. Moj oče je kapitan te ladje. Rad bi šel z vami v Južno Ameriko, pa vas prosim, da ničesar ne poveste očku, ker gre za prenečenje.« Storžek je dobro vedel, da ga kuhar ne bi sprejel, če bi mu povedal, da pravzaprav tajno potuje. Stročje kuharjeve oči so potem, ko se mu je predstavil, postale milejše. Stopil je bliže k Storžku in ga pokroviteljsko potrdil po rami.

»Ze prav, ze prav. Kaj pa boš delal? Nekaj moraš delati, taki so namreč zakoni na naši ladji!« Storžek je pokimal: »Seveda. Pomagal vam bom, če me sprejmete. Kruh znam rezati, krompir sem že lupil in tudi moko že prismočil!« »S prismojenim mlekom nam sicer ne bo mnogo koristilo, pa naj ti bo!« Potem mu je pokazal kajuto, pa predstavil kuhinjsko osebje, ki je bilo ravno pri počitku in mu navsezadnje dal novo haljo.

Zatulila je sirena na komandnem mostu in ladja je dvignila sidro. Storžek se je udobno namestil pri lini in vse popoldne zvedavo opazoval obalo. Bil je presrečen, kajti nikoli si niti v sanjah ni mogel predstavljati, da imamo tako čudovito obalo. Kuharju, Storžek je še isto popoldne zvedel, da je Jovo, je ta dan zelo malo pomagal pri njegovem opravlilu Jovo pa je bil dober srčen možak in je dobro razumel, kaj se dogaja v dečkovi notranjosti, pa ga zato niti silil ni.

REBUS

Rešitev iz prejšnje številke: KENTAVER

HOROSKOP

Veljaven od 22. do 28. marca

- OVEN** (od 21.3. do 20.4.) V svojih čustvenih stvareh in odnosih boste ta teden nepotrepežljivi. Včasih se vas bo celo polotilo malodušje in imeli boste občutek, da ljubljena oseba ne deli z vami svojih čustev. Dobri pa bodo odnosi s prijatelji. Srečen torek.
- BIK** (od 21.4. do 20.5.) Dobri položaji Venero ugodno vpliva na vaše čustvene odnose. Zbujali boste velik čar in imeli bo obojevalcev oziroma oboževalk, da ne boste sploh več vedeli, kako bi izbrali. Navzati boste tudi nove prijateljske stike. Srečen petek.
- DVOJKA** (od 21.5. do 20.6.) Preselili boste trenutke popolnega nezadovoljstva. Nenadoma se vam bo zazdelo, da čustveni položaj, v katerem ste se znašli, ne ustreza več vašim potrebam in težnjam. Zato boste živni in vsaka stvar vas bo razburila. Srečen ponedeljek.
- RAK** (od 21.6. do 21.7.) Vaš čustveni položaj je naravnost stlačen. Ugodni vplivi zvezd vam bodo nudili ljubezen in prisrčnost. Zdelo se vam bo, da ste v sedmih nebesih. Tudi prijatelji bodo imeli vedno vlogo v tem srečnem obdobju. Srečna sredo.
- LEV** (od 22.7. do 22.8.) V ljubehni vas nekaj začasno moti, draži, vam povzroča ljubosumje in sume. Gre za neugoden vpliv Venera, toda tega si ne smete preveč jemati k srcu. Vnapre vse sile, da razjasnite položaj. V družini kažite več razumevanja. Srečna sobota.
- DEVICA** (od 23.8. do 22.9.) Ta teden boste spramnelivega razpoloženja, toda na splošno so prilike za vas ugodne. Okoli sebe boste imeli ljudi, ki vam bodo zelo naklonjeni. Družinski odnosi so pod ugodnim vplivom zvezd. Skušajte uresničiti svoje smotre.
- TEHTNICA** (od 23.9. do 23.10.) Ta teden boste preveč zamerljivi in boste zato zapadli malodušju in črnogledju. Morda vam ne bo oseb, do katere gojite mehka čustva, pokazala dovolj pozornosti. Skušajte biti objektivni in se vživite v njen položaj in miselnost. Srečen četrtek.
- SKORPION** (od 24.10. do 21.11.) Negativni položaji Venera nekoliko zapleta vaše čustveno življenje. Zato boste težje k pretravanjem in zapadli boste skušnjavi, da bi storili kaj nepremišljenega. Ne bodite ljubosumni in obvladajte svoja razburkana čustva. Uresničili boste svoje načrte.
- STRELEC** (od 22.11. do 21.12.) Vaši čustveni odnosi so precej zmešani. Predajali se boste raznim diskusijam ter se s tem morda pokvarili. Teden je posloven življenju ali na delu boste znali izbrati pravo pot.
- KOZOROG** (od 22.12. do 20.1.) Odpirate se vam ugoden in obetajoč teden, čeprav bodo zlasti za ljubljenei nekoliko jezivi. Zato pasite, da ne boste v tem času česa pokvarili in napravili ugodne priložnosti. V družini bodo neke male skrbi zaradi nekih nepravilnih računov.
- VODNAR** (od 22.1. do 19.2.) Položaji se vedno nekoliko zapletajo in negotov. Nagajeni ste k melanholiji in razočaranju. Skušajte takoj razpršiti dvome, ki niso v prid vašim čustvenim odnosom. Ne zamerjajte starih prijateljev ter se ogibajte spletkam.
- RIBI** (od 20.2. do 20.3.) Ta teden vam osredotočenost planov omogoča, da boste energični in pogumni, tako da boste ljubljени osebam lahko vstili svoje ideje. V vseh svojih dejanjih in odnosih boste tudi bolj iznajdljivi! Sredi tedna bo napet položaj v družini.

V naših krajih

T E D E N

PO OBČNEM ZBORU KMETIJSKE ZADRUGE V TRSTU

Poživeti in okrepiti je treba združništvo ki ima pri nas stare tradicije

Sedanjo razmere in potrebe našega kmetijstva zahtevajo združno sodelovanje

Priprave za deželne volitve stopajo v odločilno fazo. Po mestu so se že pojavile pločevine, na katerih se bodo izpisovale volilne liste. Vsi, ki imajo pravico do volilnega lista, morajo biti pripravljeni na volitve. Vsi, ki imajo pravico do volilnega lista, morajo biti pripravljeni na volitve. Vsi, ki imajo pravico do volilnega lista, morajo biti pripravljeni na volitve.

večer je bil najprej v Dijskem domu, v četrti pa so mladi šli v Sežano in v Tomaj, kjer so položili vence in svetle k plošči na Kosovelovi rojstni hiši v Sežani in na njegov grob v Tomaju.

V sredo zvečer je številne mesečne posebnosti v vseh letih in v vseh nadstropjih glavno močno prestrašilo močan 20 sekund trajajoči potresni sunek 6. do 7. stopnje Mercallijeve lestvice. Središče potresa je bilo na področju Snežnika. Sunki v Trstu so bili tako močni, da je bila ena hiša v starem delu mesta močno poškodovana, s procelja cerkve sv. Antona Novega pa je padla kamnita glava nekega svetnika na avto in ga zelo močno pokvarila.

V petek nekaj pred 12. uro je prišlo na cesti Trst-Skopje do hude prometne nesreče, ko je linjski avtobus Trst-Koper, poln potnikov, tresel v občestno drevje, pri čemer je bilo ranjenih 51 potnikov v glavnem s Koprskoga. Poškodbe treh potnikov so zelo resne.

Preteklo nedeljo je imela svoj redni letni občni zbor Kmečka banka v Gorici, ki je edino bančno podjetje Slovenije na Goriškem. Predsednik upravnega sveta je podal poročilo o delovanju banke v preteklem letu. Iz tega poročila je razvidno, da je banka v letu 1963 nad 507 milijonov lir, ali za 20 odst. več kot prejšnje leto. Splošen računski promet pa je presegel 40,5 milijarde lir. Končni obračun izkazuje nad 45 milijonov dohodkov in od tega je čistega dobička 3.590.880 lir. Od tega bodo razdelili 657.550, zadržanih 2,9 milijona lir ter 33.330 gre v dobrodelne namene. Na obnem zboru so izvolili tudi novo upravni in nadzorni odbor za prihodnja tri leta.

V Standeržu pa je bilo v četrti 19. t.m. pokrajinsko zborovanje slovenskih komunistov z Goriškega. To je bilo drugo zborovanje te vrste. Prvo so imeli lani meseca februarja v Dobrodo. Poročilo na zborovanju je podal član pokrajinskega OK Miladin Černe, ki je govoril o problemih partije in o njenem prizadevanju za uveljavitev pravice slovenske narodne manjšine. Povedal je, da bo KPI na Goriškem kandidirala za deželni svet študenta Jožeta Jarca iz Dobrodo in da naj zato Slovenci volijo za to stranko. Pri debati, ki je sledila poročilu, se je glasilo več predstaviteljev iz Gorice, Dobrodo, Standerža in Pevme, ki so obravnavali posamezna politična ali manjšinska vprašanja. Debatno je zaključil dr. Šiško kandidat za deželne volitve.

Pretekli petek pa je imel zasedanje na svojem sedežu v Gorici pokrajinski upravni svet iz ljudske hiše. Njegov predsednik dr. Tripani je ob tej priložnosti poročilo, v katerem govori o dosedanjih gradnjah ljudskih hiš na Goriškem in omenja, da je med drugim v gradnji 160 novih stanovanj v Gorici, Gradcu, Ronkah in Trzinu, za katere bodo potrebni predvidoma 973 milijonov in jih bodo oddali na odkup. V poročilu omenja pomanjkljivosti pri razdeljevanju sredstev za gradnjo delavskih hiš. V prihodnjih treh letih naj bi na Goriškem zgradili iz tega sklada samo 18 stanovanj, čeprav so potrebe mnogo večje. Za primer je navedel, da so v zadnjem času za 68 razpoložljivih stanovanj vložili kar 1061 prošenj ljudi, ki živijo v neudobnih ali neprimeren stanovanjih.

Na svoji zadnji seji je občinski svet v Steverjanu med drugim razpravljal tudi o vprašanju občinskega tajnika. Sklenili so, da ne bo več imel skupnega tajnika s Sovodnjami, ampak da bi potrebovali svojega tajnika za dobro upravljanje občinskih poslov. Sklenili so tudi, da bodo s posebnim vozilom prevažali oddaljene otroke v občinski otroški vrtec.

ŠIRITE
PRIMORSKI DNEVNIK

PHILIPS
več vrednosti
vašemu denarju

gospodinjstvi stroji-radio-TV
KNEZ VALTER NABREŽINA
Tel. 20.123 Za izvoz poseben popust

V nedeljo dopoldne je bil v Gregorčičevi dvorani v Ul. Gepa 9 redni občni zbor Kmetijske zadruga v Trstu, ki je glavna in največja zadruga na ustanova na Trzaskem. Imamo sicer nekaj drugih ustanov in društev, ki delujejo na združni osnovi, toda žal njihovo delovanje je bolj omejeno in njihov delokrog bolj ozek. Na drugi strani pa je žalostna in nevarna praznina. Praznina, ker nimamo združnih ustanov, ki bi bile v sedanjih razmerah našega kmetijskega gospodarstva nujno potrebne in zelo koristne, tako glede proizvodnje kot prodaje.

Združništvo, kakor je poudaril v svojem pozdravnem govoru tajnik Kmečke zveze, ima v naših krajih stare in lepe tradicije, toda samo na tradicijah ne moremo živeti. Tradicija je lahko kvas, je lahko zavest, ali spodbuda, če pa ni še moke zraven, in vode in peči, ni kruha. Naši starejši mlakarji se spominjajo zlate združne dobe, v časopisju našte-

vamo zadruga, ki smo jih pred leti imeli. Toda lahko si jasno povemo v oči, da zdaj zadruga misel, zadruga zavest, pri nas skoraj spi. Redke, in zaradi tega večje pohvale vredne, so izjeme. Med te spada brez dvoma Kmetijska zadruga.

V diskusiji, ki je sledila raznim poročilom in ki bi sicer lahko bila še bolj široka in obsežna, so člani pokazali, da čutiljo za zadrugo, da jim je razvoj zadruga pri srcu. Vodstvo zadruga bo brez dvoma upoštevalo njihove ugotovitve in priporočila. Prav tako pa bodo člani upoštevali pripombe in priporočila vodstva zadruga. Tako se bo zadruga lahko še bolj utrčila in napredovala.

upoštevalo njihove ugotovitve in priporočila. Prav tako pa bodo člani upoštevali pripombe in priporočila vodstva zadruga. Tako se bo zadruga lahko še bolj utrčila in napredovala.

V članku ob obnem zboru smo pripomnili, da bi Kmetijska zadruga lahko postala, oziroma, da bi morala postati, naša zadruga matica. To misel spet ponavljamo in smo prepričani, da bodo o tem razpravljali tako vodstvo zadruga kot njeni člani in tisti, ki se niso njeni člani, pa bodo videli, da je v modernem združništvu naša moč in naš gospodarski napredek.

Matica je plodna, sicer ni matica. In Kmetijska zadruga naj bi bila plodna kot dobra matica, da bi se rodile še druge, tako potrebne, zadruga.

Katere, kje, zakaj in kako, o tem morate malo razmisliti in sklepati vi, dragi kmetje, živinorejci, vinogradniki, vrtarji in evetličarji — in vi, ki se ukvarjate in ki vam je pri srcu obstoj našega človeka ter napredek našega kmetijskega gospodarstva.

A. B.

Jožefovo v Ricmanjih in sneg na Pesku

Skoraj gneča na tradicionalnem prazniku v Ricmanjih

Vesto Spincev je imel osmice in mnogo pivcev

Na Pesku in v okolici pa je bilo v sredo kot pozimi

MAVHINJE - v preteklosti in sedanjosti

Iz tlačanstva do borbe in žrtev za osvoboditev - Začetek v 13. stoletju - Mavhinjci so bili nekoč ponosni na svoje sadjarstvo

I. Naselje s častljivo starostjo — najstarejša v tej soseski — in nekakšna matica bližnjih vasi. Njegovo spomeniško sega tja v 13. stoletje. Koliko pokolenj je v sedmih stoletjih tukaj gradilo svojo usodo! A kdo in od kod so bili njegovi prvi naseljenci? To je zavito v temo. Mogoče bi nam mogle o nekaj povedati stare bukve — urbar so jim rekli — kamor so grajski vpisali kmete-podložnike. Lahko pa so ti še bili, vsaj nekateri, brez pravega priimka — tistega, ki so ga kasneje imeli.

Zanimiv je naziv naselbine, ki ne zveni tako značilno kot imena drugih kraških vasi. Sicer je mnogo slovenskih vasi s končnico «inje», kot npr. Petelinje, Zrinje, a je njihov pomen jasen, značilen, dočim je koren «Mavha» bolj zagoneten. Zanj je mnenje, češ da je samotno selo med nekoč velikimi gozdovi nudilo primerno zavetje in dobre staze mahaubem (mauha — malha — torba) — tihotapcem za prenos uhothotapljenega blaga (kontrabanda) od morja v notranjost. Na Koroskem — v zibelki Slovenecve rečejo v narečju «mau» (malu) — na severni spodnjekraški planoti so dali staremu naselju ime po opatih — Opatje selo, Tuka pa je bilo Majhno selo. Na spodnjem Krasu so bili zemljiški posestniki, razen goriških grofov, oglejski patriarhi. Ti so dali samostanu Belinje (blizu Ogleja) cerkev sv. Ivana (Stivan) v bližnjem okolici in vasio Mavhinje. Samostan je temu selu rekel Malahina sela (Majhno selo). Italijani pa nazivajo Mavhinje kratko Malohina.

Tudi je zanimivo, da sklanjamo ime Mavhinje le v množini. Ne rečemo npr. «pri Mavhinju», «z Mavhinjem», ampak «pri Mavhinjcih», «z Mavhinjci». Nedvomno bi bilo s tem drugače, če bi bila naša vasa nekeje v Sloveniji, kjer niso zgodovinski dogodki oblikovali ljudstva tako kot so ga pri nas, na tej skrajni veji slovenske zemlje, vrhano polni težkih zgodovinskih obdobj. Naši predniki so v to zemljo vlagali svoje življenjske sokoje: sekali, trebili, kopali, gradili... A gospodarji te zemlje niso bili. Delali so najprej za oglejske cerkev in

kasneje, še bolj tlačeni, za devinske grofe. Nikoli niso bili gostovi svojega skromnega imetja, ker je bil sovražnik njihovih vasa zemljiškega lastnika istočasno tudi njihov. V začetku 17. stoletja so tod pustošili Benetanci, ki niso našli priznanih štati; dajanje gradu so stalno rastle, če je skopala zemlja rodila ali ne: 1809 so semkaj prišli Francozi. Kaj smo imeli od njih? «Francoz je dau, a tudi uzeu, in nikdar nisi nič jemu» so občani še pred 60 leti peli na ognjišču, ko jih je za hip zajela dobra volja. Govorili so o njihovem lovu na naše ljudi za vojsko in so se spominjali hiše, kamor so jih zapirali, a domačini francosko stražo enkrat tudi ugnali: opili so jo in zaporniki so se razbežali. Prva in druga svetovna vojna sta vasi vtisnili svoj pečat: prvi beg z doma, v drugi uplenitev vseh domov na ukaz zveznih fašistično-nacističnih osvajačev... Težka je povest o naši vasi.

Ni ustinih izročil, ni listin, ki bi mogle kaj več povedati o naši preteklosti vsaj za nekaj stoletij nazaj. Ustna izročila so za nove generacije «prestana reč», in «naveljena pesem», ki nič ne nese, listine — kolikor jih je še bilo — sta požrli obe vojni. Je pa gotovo, da so ob življenjskem prostoru našega naselja kasneje zrastle Cerovlje, ki so vse skupaj sestavljale neko skupnost in se sčasoma, ko je čas za to dozorel, združile v upravno občino in faro, kasneje pa — ko je bila šolska obveznost — v šolski okoliš.

Za verske zadeve je skrbela oglejska cerkev in kakor hitro je bilo primerno število vernikov, so zgradili cerkev. Ne ve se, kdaj je to bilo, a nedvomno mnogo pred gradnjo zvonika. Ta je bil zgrajen 1797. Tako je bilo napisano (latinsko) na plošči, vzidani v zvonik, ki pa je po vojni ob obnovi vasi zginita. Prostor za zvonik je odstopil in na svoje stroške postavil prve štiri sežnje Matija Pernarčič (Kolman). Okrog cerkve je — kot povod — bilo pokopališče, saj so se nedavno rekli «Furlanovim kot najbližji jim cerkve v brithu», «brith» (iz nemškega Friedhof).

A kdo in od kod so bili prvi naseljenci, kot smo »dili, je neznano. Zna biti, da iz nam niti urbarji ne morejo o tem kaj določnega povedati, ker ni v teh knjigah pravih primikov. Znano je, da so v 12. stol. uporabljali v istem rodu in sorodstvu le krstna imena in šele, 15. stol. naštetimo na nekatere primke. Kasnejši primki: Colja, Furlan, Gabrovec, Kobencelj, Legisa, Lupinc, Metlikovec, Peric, Pernarčič, Sirca, Tercon, Žužek, Urdih nam s tem ne morejo ničesar povedati. Gabrovec, Peric, Pernarčič pa so stari primki. Mogoče so bili njihovi predniki uskoki, ki so v 15. stoletju pribežali iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije zaradi turških vpadov. Tudi je bilo takrat dosti zapuščenih kmetij (puše), kamor so se ti naselili iz ogroženih krajev.

Prvi pionirji so se ukvarjali z vsem, za kar so bili dani pogoj, in posnemali izkustva starejših sosednih kmetij, podložnih oglejski cerkvi ali goriškemu grofom (vasi s komensko-sežansko planoto). Živinorejci (govedo, drobnica) je bila glavna kmetijska stroka. A dajanje so zahtevale še žito (pšenico in ječmen), vino, perutnino i.d.r. V nobeni okoliški vasi pa niso gojili toliko sadnega drevja. Tradicija je segala še v to stoletje. Neki duhovnik z Vojske (cerkev in faro) sta tamkaj bila na griču v prostornim razgledom je nekoč v aprilu naročil možem, naj po maši malo počakajo vred cerkvi. Obrnili se je proti Mavhinjam, rekli: «Glejte, možje! Vse en sam bel evet, Ali bi ne moglo biti tako tudi pri nas?» In neki kmet, da mu je odgovoril: «V Mavhinjah imajo česnje in česnje, hruske in jablane že stare korenine.» — Skrinje in cajne (pletene zaprte košare) so bile polne orehov, mandljev, sušja iz jabolk in hrusk, suhih fig. Mladi ljudje so to v jeseni, zlasti o vahtah, in pozimi slastno žvečili, gostom so z njim stregli ali pa rabili za čaj (sušje).

(Nadaljevanje sledi)

TRNOVICA

Vedno bolj vpeljiva postaja napadna izpeljava pokrajinske ceste pred našo vasio. Ko bo cesta dovršena, bo to še bolj vidno. Upravi kaže, da bi pokrajinski upravni pravni mar za koristi naših ljudi. Ali ne spada tudi to preziranje k poglavlju diskriminacij?

Posestnik Pavlina je prejšnjo nedeljo obesil bršljanovo vejo: toči belo in črno vino, prvo po 280, drugo po 340 lir.

V naši vasi biva sestra najlepše trgovske pomočnice v Italiji, o kateri ste poročali in pristavili, če ni njen primlek Rutarji v sorodstvu z našimi Rutarji, ki se pišejo z enim T. Sodimo, da je tako, ker je ta njena sestra Slovenka iz Benetije.

PADRIČE

Kar dva dni so praznovali pri Martinovih v Padričah, saj je imel gospodar Josip Grgič v četrtek god, o petek pa rojstni dan. Rodil se je namreč 20. marca 1884 v Padričah in je torej praznoval svoj 80. rojstni dan.

V osnovno šolo je hodil v Bazovico, ker Padriče takrat ni bilo.

Vse svoje življenje je prebil v svoji rojstni vasi, z izjemo starih let, ki jih je kot vojak preživel v morarici in med katerimi je prepotoval velik del sveta. Bil je tudi v prvi svetovni vojni, po svojih močeh pa je sodeloval tudi v narodnoosvobodilni borbi, v kateri so se aktivno borili njegovi trije sinovi, ki so se srečno vrnili domov.

Josip Grgič je še danes, kljub letom čil in mladostni ter se spominja lepih izletov, ki so jih napravili z domačim pevskim zborom po Krasu in Sloveniji.

Cestitkam otrok in vseh sorodnikov se pridružujeta tudi uredništvo in uprava «Primorskega dnevnika».

Obvestilo

kmetovalcem!

Kmetijsko nadzorništvo obvešča kmetovalce, ki so naročili seme večne detelje in mešanice travnih sem, da lahko dvignejo od ponedeljka, 23. t.m., dalje na sedežu nadzorništva v Ul. Ghega 6/1, nakazilo za prejem semena.

Interesenti morajo ob prejemu nakazila plačati delež, ki znaša 50 odst. nakupne cene.

Važno opozorilo

KZ in ZMP

Tajništvo Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov opozarja člane, naj ne čakajo na zadnje davice, ko bodo velikonocni prazniki, za prijavo Vanoni Kot vsako leto, tudi letos, omenjeno tajništvo nudi pomoč članom KZ in ZMP.

Za pravilno sestavo prijave je treba prineseti s seboj davico, ki jo je izdal 1963. Kdor je v službi ali dela mora prineseti s seboj tudi potrdilo delodajalca o prejemkih v zadnjem letu.

Napravite prijavo Vanoni pravčasno!

KMETJE, VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

Katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti. Ekskluzivni zastopnik za tržaško, goriško in beneško Slovenijo: sveučno znanstveni stroje za obdelovanje zemlje ter kosilnice «AGRIA» Za Goriško in Cedadsko se obrnite na našega zastopnika: Zavodlav Orlandu, Ulica Trieste 349 — Gorica.

Poleg «ZLATOROG PIVO» se prodaja v gostilnah tudi znani «LASKI GOLDING».

Zaloga za Trst in okolico, tel. 225102

Glavno zastopstvo: «AGROIND» - TRST, Via Valdirivo 36

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

DANES PROTI POTENZI

Tržaška enajstorica brez Dalia in Orlanda

V vrstah gostov bivša Tržačana Merkuza in De Grassi

Danes bo v Trstu gostovala Potenza, s katero ima Tristična odprto račun. Ta enajstorica je v prvem delu prvenstva B lige brez uspeha spravila Tržačane na kolena in to kljub temu, da so bili prav gostje favoriti. Tristična bo morala na igrišče brez Dalia in Orlanda, ki sta se sredi tedna nekoliko poškodovala in nista, kljub skrbni zdravniški negi, še okrevala. Za trenerja je odsotnost dveh stebrov Tristične sicer nerodna zadeva, vendar ne toliko, da bi spravila celotno moštvo v obup. Trener ima na razpolago še nekaj dobrih igralcev, ki so v prejšnjih nastopih zadovoljili, zaradi česar ni nobenega dvoma, da bi prav danes, ko bodo igrali pred lastnimi navijači, zatajili. Za rezervno si je trener izbral Scalo, a je malo verjetno, da bi ta, prav zaradi blatnega terena, stopil na igrišče. Skoraj gotovo je, da bodo Tržačani igrali danes proti Potenzi v naslednji postavi: Di Vincenzo, Frigeri, Vitale, Pez, Varglien, Sadar, Mantovani, Ferrara, Rancati, Porro in Novelli. Zelo verjetno bo Potenza poslala na igrišče tudi bivša člana Tristične Merkuza in De Grassi. Postava gostov bo verjetno iz-

PO RAZSODBI O DOPINGU

Užaljeni Bernardini bo pustil trenerstvo?

FREGENE, 21. — Trenerja Bologne je diskvalifikacija prisilila, da razočarala Bernardini trdi, da je nezdolžen in namerava pustiti športno uredništvo. V tem primeru bi se gotovo poslužil tožbe proti članom razsodišča, ki so izrekli proti njemu, kakor sam trdi, brez dokazov, tako nečestno kazni. Verjetno pa bo poplakal na priziv Bologne.

BOLOGNA, 21. — Tudi klubsko zdravniška dr. Poggialia je razsodba užalila in ker on ne živi od športa, se bo v obrambo svoje časti, verjetno obrnil do sodnih organov.

PREJŠNJI ČETRTEK V ŠTAFETNEM TEKU

Bor v Gorici na tretjem mestu

V četrtek je bilo v Gorici, v okviru obširnega športnega programa, katerega je dobro organiziral in izvedel tamkajšnji športni klub Audax, atletsko tekmovanje. Tekmovalo se je v območju namiznega tenisa, nogometa in atletiki. V zadnji disciplini so nastopili tudi atleti Bora, ki so se pomerili v štafeti, katere proga je vodila po vseh najvažnejših ulicah mesta. Celotna proga je znašala okrog 6 km, razdeljena pa je bila na štiri približno enake dele. Bora so nastopile še ekipe CRDA iz Trsta in Libertas iz Trsta, da omenimo le najmočnejše. Ob enajsti uri je bil pred številnim radovednim občinstvom start. Za Bora je tekkel Stojan Sanci, ki je takoj prešel v vodstvo. Tempo teka ni bil prav posebno hiter, kar je škodovalo posebno ekipi Bora in CRDA, ki sta prišli do prve predaje le v majhno prednostjo. Prvi so predali Tržačani z zelo hitrim Furianom, drugi pa je menjal Bor s kakimi 5 m zaostanka. Libertas in Goriziana sta imeli kakih 15 m zamude. Za Bora je drugi del pre-

Nenadna smrt Janeza Polde

Kdo ni poznal slavnega jugoslovanskega skakalca Janeza Polde? Rekorderja in Planice in junaka najbolj slovitih skakalcev na svetu ni več. Vest o njegovi tragični smrti je prisilila vse, da se bo Polde sredi svojih najlepših let poslovil s tega sveta. Se prejšnji skakalci, kjer je novinarjem omenil, da se bo spravi pisati spomine. Te pa je žal odnesel v prerani grob.

SMUCANJE

MERIBEL LES ALLUES, 21. — Francosinja Marielle Goitschell je danes zmagala v veslalomu mednarodnega tekmovanja za spomladansko nagrado. Za njo se je uvrstila Nemka Heidi Biehl, tretja pa je bila Italijanka Inge Senoner.

CATANIA, 21. — V današnjem slalomu v okviru treh smučarskih dni Etna je v moški konkurenci zmagal Italijan Paride Milanti, v ženski pa Avstrijka Sieglings Brauer.

WINTER PARK, 21. — Američanka Jean Saubertova je zmagala v smuku mednarodnega prvenstva ZDA pred Italijanko Pio Rivo. Pri moških je bil najboljši domačin Ni Orsi.

Danes ob 10.30 bo v telovadnici šole pri Sv. Sobi (UL Zandona) odbojkaška tekma B lige LIBERTAS-BOR

tekkel Križman, ki je hitro začel in skoraj dohitel vodilnega tekača CRDA. Po 1000 m teka je začel tekač Bora zaostajati in dohitela sta ga predstavnika Libertas in Goriziana, ki sta imela pri drugi predaji približno 20-30 m prednosti nad Boro, medtem ko je CRDA za solno vodil. Tretji del je bil odločilen. Boris Košuta (Libertas) je najprej dohitel atleta CRDA vendar je nato klonil. Furianci za Bora pa je dohitel tekmovalec Goriziana in ga pustil daleč za seboj. Prvi so menjali za Tržačane, ki so menjali za Tržačane. Svač je razliko krajšal in krajši in na koncu smo lahko videli odločen sprint slovenskega atleta, ki je v zadnjih 200 m teka pridobil najmanj 20 m. Kljub temu je bil Bor le za slaba dva metra tretji.

V Trstu je bilo tekmovanje v teku in hitri hoji po ulicah Sv. Justa. V teku je na približno 5 km dolgi progi zmagal Intenante (S. Gračano), v hitri hoji pa zelo mladi Mattagliano, medtem ko je bil tekmovalec Bora Mario Rapotec zaradi nepravilne hoje diskvalificiran.

BRUNO KRIZMAN

NOGOMET DANES

ALIGA BLIGA

(9. povratno kolo)

BARLITORINO
Angonese
GENOVA-SAMPDORIA
Bardella
JUVENTUS-LAZIO
Jonni
LA VICENZA-MODENA
Campanati
MANTOVA-FIORENTINA
De Marchi
MESSINA-CATANIA
Rigato
MILAN-INTER
Lo Bello
ROMA-BOLOGNA
Francescon
SPAL-ATLANTANA
Genel

(7. povratno kolo)

ALESSANDRIA-VENEZIA
Ferrari
BRESCIA-VERONA H.
Righetti
CATANZARO-UDINESE
Pieroni
COSENZA-PRO PATRIA
Barolo
LECCO-NAPOLI
Rancher
PALERMO-PADOVA
Varazzani
PARMA-FOGGIA
Grignani
PRATO-SIMONAZA
Samani
TRIESTINA-POTENZA
Firmi
VARESE-CAGLIARI
Bernardini

TRIJE

(Nadaljevanje s 3. strani)

«Čigavo?»
«Naše» mu je odvrnila.
Mož je odločno gledal na sklonjeno ženo in ni vedel, kaj naj reče.
«Lahko shranim?» je vprašal tiho.
«Kakor želiš.»
Prestopal je v nogavicah in končno brez besede odšel v sobo. Ko se je vrnil, je mehko vprašal nad perilom sklonjeno Marijo:
«Marija, ne bi hotela z mano na sprehod?»
Rahlo je vztrepetala ob teh mamečih besedah, a molčala.
«Mar naj grem kot vedno v kavarno? Saj sem tam vse leto...»
«Pojdi, je zasepetala.
Ves osupel se je obrnil k vratom in ji se rekel:
«Če bi hotela ven... Lahko večerjam zunaj, in odšel.
Marij se je izvil iz prsi presunljiv «nel» in je sunkovito naslonila glavo na mizo. Ta dan ji je jok zadušil v prsih misel na spravo in novo pričetno življenje.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ilepo prilagoditi fizičnim in izraznim lastnostim igralcev našega ansambla, čeprav so te po vsem drugič kot pri Foju in njegovih souigravcih, ki so selekcionirani in specializirani samo za eno, točno opredeljeno odskočno zvrst. In če bi mogli k režiji dati kako pripombo, potem bi ta zadevala le tu in tam pomanjkljivo skladnost, posebnosti pri koreografskih vložkih in pri nekaterih hitrih scenskih preskokih, kar pa gre na rovaš pomanjkanja časa za temeljite priprave in tudi na rovaš neobčipanih tehničnih zahtev.

Razen režiserja se je seveda tudi celotni ansambl zanašal pred svojimi zahtevami in če bi dejal, da jim je bil kos, bi bilo to premalo. Brez strahu, da bi našel v pretravanju, lahko trdim, da je kot celota ne samo razumel temveč tudi vzorno presadil na slovenske odroke deske fojevski odskorni žargon, kar nikakor ni malo. Seveda bi tega ne bilo mogoče doseči po eni strani brez discipliniranega podrejanja režiserju po drugi strani pa ne brez občutka in smisla za poudarjanje Fojevih oseb tudi s posvsem lastnimi, včasih celo im-

ALI JE DARIO FO...

(Nadaljevanje s 3. strani)

proviziranimi pobudami. Tako nas je na primer Kobal s svojimi Giovanniem Gallino, oz. s človekom, ki je izgubil spomin, vedno znova presenečal s svoje spontane inventivnostjo, bodisi kot duhovnik bodisi, kadar je igral arditu in kadar je igral gangsterja. Pri njem je vse naravno, lahko, tekoče, sproščeno in njegove karikature se vedno smiselno zaustavljajo na kritični meji verjetnosti. Zaradi tega tudi njegove vsakokratne pikre ugotovitve na račun družbe ne padajo med gledalce samo kot ironija temveč tudi kot ostra kritika.

Ob Kobalu je članica ljubljanske Drame Iva Zupancičeva, ki je nastopila kot gost, ustvarila idealno Luiso. Njena igra nas je presenetila predvsem zato, ker se je sijajno vpravila v zapojno nov ambient, nič manj pa tudi zato, ker je njena Luisa bila resnično fojevski lik, žena privlačen in dražljiv, samantno povprečen in lahko bnašen v zunanji pojavi in odskorni govorici. Franca Rame bi ne mogla biti boljša.

Od ostalih igralcev je imel zelo zahtevno in obsežno vlogo Joško Lukeš. Najboljši se mi je zdel kot zdravnik, igral pa je še šefa komisarija in inspektorja. Čeprav je Lukeš preve-

stveno karakterni igralec s poučeno težnjo k dramatičnosti, pa je vendar suveren tudi v obvladovanju lahkih vlog in celo koreografskih situacij, v kakršnih se je moral tokrat večkrat znajti.

Vse ostale osebe se po Fojevi zasnovi med seboj skoraj v ničemer bistveno na razlikujejo. V striktno fojevski režiji se pojavljajo na odru kot z nevidnimi nitkami povezane in vodene lutke. Babič jim je vendarle dal nekoliko več individualnega poudarka, nekoliko več svobode, čeprav skrbno nadzorovane. V teh mejah je ustvaril Adrijan Rustja odlično zadeto figuro agenta-ženske, Edvard Martinuzzi zelo dobrega plavalca z njemu lastno komičnostjo, Zlata Rodoškova izrazit ljudski tip Angele, Alojz Milčič posrečenega Luigija in Don Antonia v zaključnem prizoru, Stane Starešič avtoritarnega (a preveč) majorja-zdravnika, Stane Razstresen tipičnega marsejskega, Miranda Caharija in Pavla Kramarjeva prikupni bolničarki in karakteristični ženski iz nočnega lokala, Dušan Jazbec pa agenta-natakarja.

Skoraj vsi so nastopali še kot zdravniki, agenti in gangsterji, povrh pa še kot pesalci.

Jože Koren

med elegantnimi in preciznimi urami je najcenejša znamka

ARETTA
ULTRA THIN

SPLOŠNA PLOVBA - PIRAN

vzdržuje z modernimi tovornimi potniškimi ladjami

redno progo Jadran - Južna Amerika - via Zahodna Afrika (Rijeka - Split - Napoli - Genova - Marseille - Casablanca - Dakar - Conakry - Takoradi - Tema - Rio de Janeiro - Santos - Montevideo - Buenos Aires). Redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo - Indonezijo - Japonsko - ZDA - Zahodna afriška obala - sredozemske luke)

TER NUDI

ladjske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti. — Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba», Piran, Zupancičeva ul. 24, in na naše agente po vsem svetu. Telegrami: Plovba Piran. Telex: 035-22, 035-23. Telefoni: 73470 do 73477.

Pod zdravstvenim nadzorstvom ponovno vsakodnevno poslujejo SVETOVNO ZNANE MODERNO REKONSTRUIRANE MORSKE TERMALNE KOPELI PALACE HOTELA V PORTOROŽU
Indikacije: REVMAČNA BOLEZNA, ŽENSKA BOLEZNI, BOLEZNI DIHALNIH ORGANOV
Na razpolago: Topla morske kopeli. Kopeli z morsko slanico. Masaže, inhalacije, blatne obloge, blatne kopeli.
Vse informacije v upravi PALACE HOTELA, Portorož, tel. 73145

HOTEL "TURIST"

LJUBLJANA, Dalmatinova 13, tel. 37-110

Hotel «TURIST» se priporoča cen. gostom za obisk v sodobno urejenih hotelskih sobah in restavraciji, ki ima priznano mednarodno kuhinjo in domače specialitete. Cenjene goste vabimo, da obiščejo tudi naš obrat RESTAVRACIJE «ZLATOROG», ki nudi predvsem specialitete iz divjadi in obrat «DALMACIJA», ki nudi ribe pripravljene na vse načine.

HOTEL "SLON"

LJUBLJANA - Titova 10, tel. 20-644, 20-645 (Jugoslavija)

Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko po potrebi s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel vam nudi 177 modernih ležišč. V modernu urejeni hotelski restavraciji vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu. Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Tel. 20-641-44

Obiščite kmetijsko trgovino

AGRARIA

na OPČINAH, Narodna ulica št. 53 - Tel. 221-321
in v TRSTU, v Ulici Udine št. 23 - Tel. 36-258

- Pri nas dobite: koncentrirana krmila za živino po
- zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zaje-
- davcem in boleznim, razne vrste izbranih semen,
- sadike, kmetijske stroje ter umetna gnojila

Unič telefonske in telegrafske naprave, se še enkrat prepričajte, da vse v redu, potem pa zbere desetino in zapusti to srečno hišo. Na ulici ga pričaka svež jutranji veter, prinese mu prve čestitke iz gozda in takoj nato vonj po dimu in po zažganem, vonj bitke, ki je ure in ure namakala noč. A noč je klonila kot zaklana kokoš, kaplja za kapljo je odedila temo in zdaj crkuje med hišami in življenje ji ugaša v meglenem svitanju. Nedaleč od pošte je še streljalo in to Kaparo vzmiri. Kakšen vrag je to? Kot dva rojena brata prideta komandant in komisar prvega bataljona kalniške brigade. Menda v vsej divjiziji ni bilo komandanta in komisarja, ki bi si bila tako podobna. Oba sta bila nemarno oblačena, a zmeraj v enaki uniformi, bodisi domobranski, legionarski ali nemški, a sta bila zgledni starejšini in nerazdvojnja tovariša.

— Končano, Kapara?

— Končano, tovariš komandant... Se še strelja?

— Strelja se, zato je vojna... Gremo na žganje? — pred-

laga komandant in prime lijo pod roko, dramevaga, a s slavo ovenčana junaka te srečne in razburilne noči.

— Zaslužili smo, tovariš komandant, samo ne vem, kako bomo. Kdo ima žganje? Včera so mi ukradli čutarico, ta tu ki sem jo ravnokar zaplenil, je še prazna...

— Pusti čutarico! — veselo zamahne komandant. — Po-

zabij, kje si. Pojdimo v kavarno!

— V kavarno?

— Da glej, naši so že tam. Bodi previden, ko pridemo do cerkve, popaziti bomo morali. Kmetijska šola še ni padla, utegnili bi nas skozi okno...

Prisli so do cerkve, ki se je kakor pošast dvigala proti nebu v jutranjem mrču. Posamezno streljanje je pozdravljalo svitanje in namenjalo borem, da bo kmalu tu sovražna aviacija, a bo lep in prijeten dan... Kapara pomisli na tiste, v šoli pa vpraša:

(Nadaljevanje sledi)

Gostilna «Maček»

LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje 15-17

Vas vabi na razne primorske in druge specialitete ter se priporoča za cenjeni obisk!

Maček pod šlemom

19.

— Mi. Poslalj so nas. Moramo...
— Kje pa je pošta?
— Tu spodaj pod nami.
— V tej stavbi?
— Da. Tu spodaj v pritličju. Varovali smo pošto in držali tisti bunker...
Kapara, ali je kdo srečnejši kot ti? Kje je zdaj politični delegat, kje je komandir čete, kje je komandant bataljona, kje je komandant brigade, da vidi svojega mačka, da vidi herce te noči, junaka, ki je z enim jurjem zavzel bunker, zavzel pošto in prvi v zgodovini partizanske vojne zavel vojno morarico sredi hrvaškega Zagorja!
Nekdo se znajde in prižge električno luč. Vsem odide. Pred partizani se pokaže v vsem silaju žalostna slika: mornarji, zgneten v kotu sobe, stisnjeni in prestrašeni kot sardelice v mreži. Ilija Kapara se je ustopil v sredo sobe in se obrnil k ujetnikom s mirnim in prav očetoyskim glasom:
— Mornarji, ne drhtite, ne bojte se tako! Nihče vas ni torpediral. Niste na razburkanem morju pač na trdni zemlji, v varnih rokah narodnoosvobodilne vojske in nihče od vas ne bo utonil! Silišali ste in menda veste, da se mi borimo za svobodo, za boljše življenje...
— To vemo! — prekine Ilijo neki mornar.

— To veste?! — obstane Kapara. — Kdo je rekel, da to ve?

Molk. Nedaleč od pošte so rafali še zmeraj trkali noč.

— Naj se oglasi tisti, ki je rekel, da to ve! — ponovi Kapara s strogim glasom.

Molk.

— Komu pa govorim, majko vam podmorniško! — zarohni Kapara. — Takoj naj se oglasi tisti, ki mi je segel v besedo!

Silišta, mornarji, nikar se ne šalite, da vas tu na kopnem ne požre morskii pes! Ko prestejem do tri, naj se javi, ali pa...!

Hrum, šum, šepetanje. S silo iztisnejo nekega suhega mornarja. Drhtel je kot pes v torpednem čolnu. Kapara pristopi k njemu in se mu postavi tik pred nos. Spotoma pogleda napis na kapl. Ni bilo dvoma: «Hrvaška ratna mornarica».

— Ali si ti rekel tisto?

Molk.

— Nikar, da te ne zgrabim za vrat! Silišta!

— Jaz sem... jaz sem... Oprostite, oprostite...!

— Kaj ti imam oprostati...! — spremeni Kapara glas.

— Ko enkrat rečeš, ostani pri besedi! — Potem sname z ramena karabinko, ki jo je vzel mornarju v vež, lo potisne v roke mornarju in doda: — Tu, tovariš, ko si tako zaveden in veš, da se partizani borijo za svobodo, tu imaš karabinko in nam pomagaj v borbi! Tebi na čast ključem: — Naj živi zagorska partizanska mornarica!

Nekam blizu prileti izstrelek iz metala. Dolg mitrajski rafal je z drobnimi pasjimi zobmi glodal noč...

V. 81

VSAKDO SE PONAŠA S SVOJIM USPEHOM:

BRIGADA JE ZAVZELA OPORIŠČE, BRICO PA

PEVACICO LENKO. JOVICA JE ŠEL PO GOBE,

KMETIJSKA ŠOLA SE NI PADLA. KOMAN-